

PERSONAGII ȘI INTERPREȚI:

SPIRACHE	Funcționar la Prefectură. E un personaj compus din familie, slăbă și cumsecădenie. Are 40 ani și mai bine.	D-nii	{ G. CALBOREANU V. ANTONESCU V. CREȚOIU
DACIA	Soția lui. Cam de aceeași vârstă. Conservată bine. Foarte voluntară, foarte activă, foarte nemulțumită și foarte supusă... mamei sale.	D-nele	{ GABY DANIELOPOL NATAȘA ALEXANDRA SONIA CLUCERU
CHIRIACHIȚA	Soacra lui Spirache	D-na	PUJA IONESCU-MIHAILIDE
SARMISEGETUZA	Fiica lui Spirache supranumită și „Prințesa familiei”, 22 de ani.	D-na	{ MARIETA SADOVA ADINA IVAȘCU
GENA	Fiica lui Spirache din prima căsătorie. Șchioapă și talentată la pictură.	D-ra	N. ATANASIU
TRAIAN	Băiatul cel mare al lui Spirache. A ajuns să strângă până la 20 de ani, trei clase de liceu.	D-l	V. MIERLESCU
DECEBAL	Băiatul cel mic al lui Spirache. 12 ani.	D-na	V. VALENTINEANU
PETRE DINU	Funcționar la poșta locală. Prepară dreptul în particular. Are 24 ani.	D-l	G. DEMETRU
Căpitan STAMATESCU	din Cavalerie.	D-l	I. FINTEȘTEANU
RADULESCU NERCEA	Licențiat în drept, fost magistrat, avocat. Președintele organizației județene a partidului Național-Social.	D-l	{ C. STĂNCESCU I. ULMENI
PROCOPIU	Avocat, coleg de școală cu Spirache.	D-nii	A. MARIUS
UN VECIN	ca toți vecinii.	D-l	OLGA ȚĂRANU
DOICA	ca toate doicile.	D-na	TANȚI SÂNDULESCU
O SERVITOARE	ca toate servitoarele	D-ra	G. BALDOVIN
UN FOTOGRAF	ca toți fotografi	D-l	

Direcția de scenă d. V. ENESCU

Acțiunea se petrece în zilele noastre, în orice oraș unde există soacre, neveste și prefecturi.

ACTUL I

Interior de funcționar la prefectură, cu leafă mică, copii mari și soacră prcrăzută, de ea însăș, în actul dotal. E un tel de salon sufragerie cu mobilier amestecat și uzat. O notă de atelier o aduce un chevalet și un balançoir. Pe lângă masa de mâncare se mai găsește un bufet cu geamuri, o canapeu cu scaune desperecheate, o măsuță etc. Direcțunea de scenă va distribui mobilierul și îl va schimba, după necesitate, păstrând nota de casă modestă, cu lucruri specifice interioarelor locuite de familii numeroase și reduse să trăiască din leafă. Tablouri: Leda cu găscanul antic; Maria Stuart în închisoare; Un peisagiu cu moară; câteva „naturi moarte“ și „flori“ pictate de Gena; Spirache în uniformă de sergent de rezervă, în campania din 1913 (după o fotografie mărită); Bibelouri; Un gramofon cu pâlnie verde; o mașină de cusut „Singer“; O scrumieră în formă de cismă; Un ras pirogravat; și altele după necesitate și în acelaș gen. Intrările se vor tira după indicațiile directorului de scenă.

SCENA I.

SPIRACHE — DACIA — CHIRIACHIȚA — GENA — TRAIAN
și DECEBAL.

(După ridicarea cortinei „familia” își continuă un timp—colectiv ocupațiile individuale. Ziarul lui SPIRACHE își întoarce pagina, mâna DACIEI răsuțește vertiginos bobinul sub ochii lui DECEBAL atenți să vadă „cât mai e de depănat din scul”).
CHIRIACHIȚA înșiră ultimele cărți cu gesturi de preoteasă antică, TRAIAN schițează vag, colaci de fum, ceștile de cafea zornăie pe bufet, pila de unghii răcăie cu sgomotul ei specific... Câteva clipe pauză...

CHIRIACHIȚA *(îi cade o carte pe jos)*. Sarmisegetuzo... Ia apleacă-te, maică, și dă-mi valetele de jos...

MIZA. Mamă-marc, te-am rugat de o sută de mii de ori până acuma să nu-mi mai zici Sarmisegetuza... Zi-mi, Miza, cum îmi zice toată lumea. *(se apleacă în silă. GENA îi ia înainte și ridică cartea)*.

GENA. Poftim... *(îi dă cartea)*.

CHIRIACHIȚA. Mersi, maică...

TRAIAN *(care n'o prea „înghite” pe soră-sa)*. Puteai să te deranjezi mai repede, prințeso, că nu ți se deteriora silueta...

CHIRIACHIȚA. Eu știu că Sarmisegetuza te cheamă... Miza nu e nume de om... Miza, Liza, astea sunt nume de iepe, nu de fete de oameni cum se cade...

TRAIAN. Sigur... și unde pui că numele ei vine dela cea mai mare cetate din istoria romanilor... (*declamând, ironic:*) „La Sarmisegetuza stă mândrul Decebal ce-a'nfrânt popoare multe de jos și depeșcal!”

CHIRIACHIȚA. Ba să mă ierți d-ta. Numele ei vine dela răposatul ta-t-o-mare că el v'a botezat pe toți.

TRAIAN. Da știu că și-a bătut joc de noi! (*arată pe fiecare din cei pe care îi numește*) Sarmisegetuza... Decebal... Traian... Pe mama... Dacia... Dacă mai aveam încă un frate... l-ar fi botezat Turnu-Roșu...că alt nume propriu nu mai există... din timpul luptelor cu dacii... (*un timp*). Parcă am fi familie de împărat roman nu de funcționar la prefectură... (*SPIRACHE ridică ochii de sub ochelari, ascultă o clipă despre ce este vorba, apoi reia lectura*).

CHIRIACHIȚA. Eh! Ta-t-o-mare a fost institutor, băete, nu terchea-berechea ca voi...de vă botezați copiii. Neacșu, Niță, Costache și cețetera, nume d'astea oareșicare... (*tăcere un timp. Apoi ca pentru ea*) Hm!... Auzi colo? ... Miza!... (*alt timp*) Miza se pune la cărți...

TRAIAN. Adică, nu se pune, cum ai d-ta obicei...

DACIA (*aspru*). Traiane!...

TRAIAN. Mai ai mult de depănat, mamă, că vreau să-l trimit pe puștiul să-mi ia „nește” țigări...

DECEBAL (*prost crescut*). Da ce, sunt sluga ta?... Du-te și singur... (*SPIRACHE se supără anonim că nu poate citi în liniște și treptat, numai pentru el, începe să zică: țț-țț-țț...*)

TRAIAN. Mă!... Acu te fac de urli până deseară... (*ii arată palma*).

DECEBAL. Uite, mamă, Traian iară vrea să mă bată...

SPIRACHE (*cu blândețe*) Lasă-l în pace, Traiane. Tu ești mai mare...

TRAIAN. Nu vezi ce obraznic e?

GENA. Ei și?... Spune-i tatii... Tu n'ai dreptul să-l bați...

TRAIAN. Te rog să nu te-amesteci în istorie... Când Traian îl bătea pe Decebal... nu îndrăsnea să se amestece în ciorbă nici un popor de prin prejur...

DECEBAL (*oftează*) Ah! Doamne! Dece nu m'a botezat tata mare pe mine Atila, să-i arăt eu lui... (*strânge pumnii*).

GENA (*deschizând cutia de tablă fostă SUCHARD-CACAO în care ține cafeaua*) Mamă, nu mai e cafea decât pentru 2 cești...

DACIA. Spirache, tu bei cafea? (*fără să aștepte răspunsul*) Să nu-ți faci rău la inimă...

SPIRACHE. (*în jurnal*) Dacă faceți, beau...

MIZA. Beau și eu una, mamă! Nu știu de unde îmi vine un miros de ceapă (*se strâmbă afectată a greață*)

TRAIAN. Cafeaua ei o beau eu, fiindcă „Mandea” a mâncat ceapa de unde îi vine mirosul prințesei...

DACIA. (*CHIRACHIȚEI*) Mamă, mai bei și d-ta una? Ai băut 5 azi!...

CHIRIACHIȚA. Cum să nu beau? Mai e vorbă? Beau și 15, că sunt supărată.

DACIA. Geno! Fă atunci una pentru mama și cealaltă pentru ei (*arată pe MIZA și TRAIAN*)

GENA. A zis tata că vrea să bea și dumnealui...

CHIRIACHIȚA. Dumnealui să rabde... Cine vrea să bea cafea, să cumpere. Asta e din litra cumpărată alaltăieri, din pensia mea.

SPIRACHE. (*strâns în el și în jurnal*) Nu e nimic, mamă-soacră, eu nu țin să beau cafea... bea-o d-ta pe toată...

CHIRIACHIȚA. (*care nu așteaptă decât momentul să se certe cu ginerele*) Da ce sunt spartă să beau o găleată de cafea? Te rog, să nu mă iei pe mine peste picior, că pe urmă știu... (*privindu-l să-l despice*) sunt cam nărăvașă...

DECEBAL. (*fără să-și dea seama*) Dă cu stângul dindărăt! (*DACIA imediat îi lipește o palmă. DECEBAL rămâne o clipă uimit cu mâinile înțepenite pe firele de lână, apoi începe să plângă*) Ce dai în mine degeaba? (*plânge crescendo*)

SPIRACHE. (*lasă jurnalul, cu milă*) De ce dai dragă, în el?

DACIA. (*tranzant și apăsător*) Fiindcă e obraznic cu mama și te rog să nu te amesteci în educația copiilor... Vezi-ți de politica ta acolo.

CHIRIACHIȚA. Foarte bine i-a făcut că l-a plesnit... Să nu mai fie obraznic cu persoanele în vârstă.

DECEBAL. D-ta ce te amesteci contra mea?... Ce, ești mama mea?... (*imediat MIZA îi dă o palmă. El urlă mai tare*).

SPIRACHE. Ți! Acu tu ce mai dai în el? Ți! Ți! Ți!...

MIZA. Nu vezi cum vorbește cu mama mare?

CHIRIACHIȚA. Așa-i trebuie...

DECEBAL. (*MIZEI*) Ce dai în mine, fă, Sarmisăgetato?

TRAIAN. (*ii dă o palmă „din vânt”*) Făxina! (*DECEBAL urlă mai tare*).

SPIRACHE. (*nițel enervat și cu un ton care nu e al lui*) Lăsa-ți-l în pace, Traiane, pentru Dumnezeu... N'a făcut copilul nimic...

CHIRIACHIȚA. Copilul obraznic trebuie plesnit peste gură de-o sută de ori pe zi...

DECEBAL. (*plângând*) Bine zice tata că ești pupăză bătrână, fiindcă ești mai cu moț ca toți (*indignat, însuș SPIRACHE se ridică și-i dă o palmă la spate. DECEBAL începe să urle ca din gură de șarpe*).

CHIRIACHIȚA. (*se ridică*) Ce dai, domnule, în copil? (*il stăpânește cu ochii*) Ce crezi că dacă l-ai făcut odată, acum ai dreptul să-l omori? (*Ia de mână pe DECEBAL care vâzându-se protejat, încetează să urle, mulțumindu-se numai să suspine*) Vin la maica mare, puiul mamei... (*il mângâie*) Taci cu maica-mare... Te-a lovit rău?

DECEBAL. (*minte*) Da...

CHIRIACHIȚA. Unde, puiul mamei?

DECEBAL. Colea (*arată popoul*)

CHIRIACHIȚA. Tot în cap îi dai! O să-l zăpăcești în bătaie... (*GENA vine dela butet cu cafelele pe tăviță, vrea să iase una în dreptul lui TRAIAN*) Dă-le încoace pe amândouă că sunt enervată... (*i le servește*) Mai bine i-ai cumpăra o bicicletă că i-ai făgăduit că-i iei, dacă trece clasa...

SPIRACHE. Întâiu c'a rămas repetent... și-al doilea, eu ce să-i iau? Leafa de-abia ne-ajunge să ne ținem zilele...

CHIRIACHIȚA. Dacă știai că n'ai cu ce să-ți ții casa, nu trebuia să te însori a doua oară... și să faci nouă copii afară de dumneaici (*arată pe Gena*) pe care în căsătoria dintâiu n'ai nimerit s'o faci... (*un timp, statistic*) Zece copii!... Ca iepuroaicele... Mai mare rușinea, zău...

SPIRACHE. Dacă-așa a vrut Dumnezeu?!...

CHIRIACHIȚA. Ei așa!... A vrut Dumnezeu?! Dumnezeu zice să faci copii, dar nu spune câți. Asta rămâne la filotimia omului... Noroc, Doamne iartă-mă, că din zece, nu-ți mai trăese decâtăștia patru... Altminteri, nu știu ce te făceai...

TRAIAN. Deschideam pension particular...

SPIRACHE. Face omul ce poate, după împrejurări... De dimineață până seara, nu muncese decât pentru ei...

CHIRIACHIȚA. Muncеști, dar muncеști încet... De-aia ai rămas la coadă.

SPIRACHE. Pe ceilalți îi avansează prefectul... Eu avansez singur...

CHIRIACHIȚA. Fă și tu politică! Nu sta ca proasta în oștire... Văz că jurnalele le tocești de nu mai poate omul să facă nimic cu ele...

SPIRACHE. (*sincer*) N'am încredere în nici un partid.

CHIRIACHIȚA. Dar în cine ai încredere?

SPIRACHE. În Dumnezeu...

CHIRIACHIȚA. În nădejdea lui Dumnezeu, băete, poți să aștepți tu mult și bine. Mai bine înscrie-te la averescani.

SPIRACHE. Nu e firea mea să fac politică... Prea aș face dreptate multă dacăș avea putere... și-aș muri asasinat... Așacă, n'am nici o nădejde dela nimeni...

CHIRIACHIȚA. Ți-am mai spus eu... Singura nădejde e tot frate-tău Tache... dacă nu cumva o avea și ăla de gând să trăiască o sută de ani. (*la auzul numelui lui TACHE, toată familia devine atentă*).

MIZA. Pe cum a pornit-o, cred că trece suta...

DACIA. Acuma câți are exact, Spirache?

SPIRACHE. Păi dacă eu am patruzeci și ceva și el e mai mare cu douăzeci și vre-o câțiva decât mine, înseamnă că are exact șaptezeci și ceva de ani în cap... Cam p'aci...

CHIRIACHIȚA. Și milioane tot cam pe-atâtea... Se vede că de când era în fașă a strâns în fiecare an câte unul...

SPIRACHE. (*modest*) Atâtea n'are... Darpe jumătate și poate și mai bine, ca să nu exagerez, o să ne rămâie...

DACIA. Ah ! Când mă gândesc c'o să moștenim într'o zi atâta avere, îmi vine amețală...

CHIRIACHIȚA. De ! numai să v'o lase vouă...

SPIRACHE. Păi n'are cui s'o lase... Singurul lui moștenitor eu sunt, ca frate al lui și de tată și de mamă...

DACIA. Numai să nu facă testament în favoarea altuia...

SPIRACHE. N'are cui să-i facă... Fiți liniștiți... Nouă o să ne rămâie... Vouă adică, că eu, ori cu bani, ori fără bani... tot gazeta aia o s'o citească...

CHIRIACHIȚA. Te-ai interesat la Tribunal dacă nu cumva...

SPIRACHE. (*îi taie vorba*) Nu... nu... nu... Până acum trei zile când a plecat la Ierusalim... mi-a spus el, cu gura lui, că n'a făcut testament... (*un timp*) Azi noapte trebuie să se fi îmbarcat la Constanța, pentru Constantinopol...

CHIRIACHIȚA. Dar ce gust fistichiu să se ducă la Ierusalim ?

SPIRACHE. Vrea să se facă hagi... era o veche dorință a lui...

CHIRIACHIȚA. Mai bine vă dedea vouă banii ăștia pe care o să-i cheltuiască de pomană... (*cu ochii în tavan*) Eh ! Da, poate, tot răul e spre bine!... O avea Dumnezeu milă și de voi și Po lua vre-un curent pe vapor. Marea, de, e umedă că e de apă și trage din toate părțile că e deschisă, vraște....

DACIA. Ți-ai găsit ! Cumnatul Tache să răcească... Se păzește de răceală de e și enervant, parol...

MIZA. Dece cobești, mamă ? Parcă numai de răceală e vorba ? Pe vapor se pot întâmpla multe... (*pe stradă începe să se audă o flașnetă care cântă „TITANIC-VALS”. Treptat ce cântecul se aude mai distinct, toți ascultă și TRAIAN începe să fredoneze*).

D-l V. Valentineanu, în rolul Petre Dina

CHIRIACHIȚA. Ce cântec e ăsta. Traiane, că parcă-l știu și eu?

TRAIAN. Titanic-Vals... (*cântă puțin cu vorbe*) „Pe-o mare gen-
tilă, pe-un blestemat ocean, se vede la o milă, un pachet-
bot titan (*bis*)... Căpitanu Robertu, și cu matrozii sare...
DACIA. Ahă! Valsul ăsta e de pe vremea când s'a ciocnit Tita-
nicul cu ghețarii și s'a scufundat în ocean... (*pe gânduri*)
Ăla zic și eu naufragiu !

MIZA. Splendidă catastrofă !

CHIRIACHIȚA. Ia deschide fereastra nițel. Traiane, să-l auzim
mai bine... (*TRAIAN deschide. Flașnetă tocmai trece prin
dreptul casei. Melodia culminează, apoi treptat se stinge.
Toți urmăresc valsul până se pierde*) Ascultă, maică, pe
Marca Neagră sunt ghețari?

GENA. De ce, mamă mare ?

CHIRIACHIȚA. Eh! Mă gândesc și eu, ca omul cu prevedere !...

TRAIAN. M'am uitat la toate barometrele din oraș... Și la ăl
de la gimnaziu și la ăl dela Farmacie și la ăl dela gră-
dina publică...

DACIA. Ei ?

TRAIAN. Toate arată furtună... Vânturi mari dinspre Sud...

CHIRIACHIȚA. Crivățul ! Asta e ăl care bate totdeauna dela
Sud...

SPIRACHE (*care infundat în jurnal a ascultat totuș cu multă
jenă conversația*). Doamne ferește !... (*se'nchină*).

CHIRIACHIȚA... De timp frumos ! (*face și ea o cruce și mai
mare și mai cucernică*).

SPIRACHE (*se ridică, își împăturește jurnalul și vrea să-și ia
din cuierul în formă de coarne de bou ardelenesc, pălăria.
E o pălărie deteriorată de intemperii, cu panglica roasă cu
bordurile pleoștite*).

DACIA. Unde te duci ?

SPIRACHE. Mă duc puțin până la prefectură... Am uitat să
încui ceva în birou...

DACIA (*către familie*) Minte ! Se duce să citească jurnalul în
grădina publică... Ce, nu știu eu ?

CHIRIACHIȚA (*măsurându-l, în timp ce el își pune pălăria*). Cum dracu îți mai vine să umbli cu pleșca aia în cap ?

DACIA. De trei luni de zile îi spun să-și ia o pălărie nouă... și nu vrea... Cap gros.

TRAIAN. E bună pentru iarnă, tată... s'o dai la'mblănit.

MIZA. Zău, tată, ai putea să-ți iei o pălărie ca lumea... Gândește-te și la noi ? Suntem fete mari !... Ce zice lumea când te vede cu treanța aia în cap...

SPIRACHE. O pălărie nouă, costă două-trei sute de lei...

CHIRIACHIȚA (*care aprinde o țigară*). Lasă-te de tutun și fă economie...

SPIRACHE. Dacă vă e rușine cu mine... o să umblu cu capul gol... Tot e cald afară...

CHIRIACHIȚA. Ai și mutră să faci pe englezul...

GENA (*lângă el*). Dă-mi să ți-o scutur puțin, tată...

SPIRACHE (*cu o privire plină de iubire pentru ea*). Lasă, tată, că nu m'alege nimeni... La revedere... (*iese*).

SCENA II.

ACEIAȘI fără SPIRACHE

DACIA (*strângând ultimul căpețel de lână pe bobin*). Așaa ! Bine c'a plecat că ne ținea de vorbă pe toți și mie îmi crapă inima de treabă. Vreau să'ncep „jerseul” ăsta.

TRAIAN. Fă-l mai larg ca să-l poată purta amândouă...

MIZA. Mama mi l-a promis mie... Ce te-amesteci tu ?

TRAIAN. Ție ți-a mai făcut unul luna trecută. Acum e rândul Genei...

GENA. Mie nu-mi trebuie, că eu nu ies în oraș și dacă mi-o trebui îl iau pe-al ei cel vechiu.

MIZA. Ia nu mai face pe martira, știi ?... Vrei să pozezi mereu în copil vitreg...

GENA. Dacă sunt... (*ia ceștile și le duce la bufet de le pune bine*).

CHIRIACHIȚA. Mi-a eșit ! (*explozie de bucurie*). Bucurați-vă... Mi-a ieșit pasența...

DACIA (*a terminat. Se întoarce pe scaun și privește în cărți*). Despre ce-ai dat, mamă ? (*DECEBAL trece pe canapea lângă CHIRIACHIȚA, MIZA vine și ea în spatele lui DECEBAL. Stau roi deasupra cărților. GENA robotește la bufet*).

CHIRIACHIȚA. Despre cumnată-tău, Tache... În legătură cu drumul lui pe apă... Ne așteaptă o veste pe drum de seară, eu dar de bani în casă și bucurie mare dela drumul ăsta... (*privind cărțile cu afecțiune*). Ce e cu Tache, nu-i d'a bună !

DECEBAL. Când o muri unchiul Tache, eu îmi cumpăr din moștenirea mea o bicicletă cu frână pe patru roți.

TRAIAN. Și eu mă las de foot-ball și m'apuc de ceva serios : de curse de cai...

CHIRIACHIȚA. Te faci birjar ?

TRAIAN. Nu ! Mă fac Marghiloman !... Imi las favoriți și-mi cumpăr o herghelie de armăsari pur-sânge.

DACIA (*pe gânduri*). Voi glumiți, dar eu mă gândesc serios... Ce-o să ne facem când ne-om pomeni dintr'o dată cu atâția bani ?

DECEBAL. Intâi îi numărăm...

CHIRIACHIȚA. Lui bărbatu-tău îi cumperi o pălărie nouă și isprăvești cu el. Pe urmă, vă mulați din cotineța asta. Vă faceți o casă ca lumea...

MIZA. O vilă.

TRAIAN. Ca să-ți faci vilă trebuie să faci mai întâi șosea ca să poți avea vilă la Șosea...

DACIA. Ce-ar fi de vise rele să ne mutăm la București ! ? (*rămâne cu gândul aninat de o Cale a Victoriei imaginară*).

CHIRIACHIȚA. Sigur. Ca să nu vă cunoască nimenea... Interesul e ca să rămâneți aici, ca să crape tot târgul de necaz... Să-i stropiți pe toți din mașină.

MIZA. Ce marcă vrei să ne luăm, mamă ?

CHIRIACHIȚA. Nu, nu... întâiu să terminați cu casele și pe urmă să vă gândiți la automobil... Eu zic că să le faceți cu două rânduri. Sus să stați voi și jos faceți prăvălii de închiriat...

GENA. Să nu fie un pic de grădină ? N'o să vrea tata. Visul lui a fost să aibă o casă cu grădiniță de flori în față, cu stupi de albine și cu coteț de porumbei...

CHIRIACHIȚA. Parecă îl întreabă cineva pe tat'ă...

GENA. Trebuie să-l întrebe că el e moștenitorul...

CHIRIACHIȚA. Moștenitorii o să fim noi, că el nu contează... Așa să faci, mamă, cum îți spun eu... cu două rânduri... ascultă-mă pe mine că sunt femeie cu experiență, nu te lua după capul lui bărbat'ă, că-i fâlăie porumbeii înăuntru, nu vezi ?

DACIA. Las'că vedem noi, mamă ! *(un timp de reverie)* Ab ! De m'aș vedea odată singură, să am dormitorul meu de nuc, să nu-l mai văd noaptea în cămașe cu râuri și să nu-l mai aud sforăind...

MIZA. Și eu îmi fac dormitor singură... și-alături, o odaie măaare de baie.

CHIRIACHIȚA. Ce să faci cu ea ?

MIZA. Să-l culc pe Pussy acolo.

CHIRIACHIȚA. Cine e ăla ?

MIZA. Cățelul pe care o să mi-l cumpăr... Pussy mic și dulce... *(deodată i se face rău. Amețește și își duce mâna la frunte)* Au ! Gena ! *(Gena e cea dintâi care vine la ea)*.

DACIA. *(Se scoală)* Ce e mamă, ce-ai ? Te-ai îngălbenit... *(o așează pe scaunul ei)*.

MIZA. *(Se forțează să fie calmă)*. Nimic... Mi-a venit puțină amețelă...

CHIRIACHIȚA. Unde-a stat mereu buchinită cu capul în jos...

DACIA. Ei așa !... De câtva timp ai mereu amețeli... De ce nu te arăți tu la un doctor ? *(o privește îngrijată)*.

MIZA. *(Se ridică)* O să mă arăt... O să-mi treacă... *(trece în stânga)*.

DACIA. Unde te duci ?

MIZA. Să mă'mbrac... Trebuie să ies în oraș... *(iese palidă pe ușa din stânga)*.

SCENA III.

CEI DINAINTE afară de MIZA

DACIA. Are ea ceva dela un timp încoace... E nervoasă, distrată... Ne-ascunde ceva... Astăzi mai ales, ai văzut-o în ce hal a fost ? Toată ziua a trăznit și-a bufnit... și tot cu ochii pe ceas...

CHIRIACHIȚA. Mai mult a stat cu ochii pe unghii... le-a pilit și le-a răspilit de parcă le-a avut de-un stângen.

TRAIAN. Se uita la ceasul dela mână, mamă mare... Pui prinsoare pe armăsarii mei c'are un rendez-vous... și cam bănușe cu cine... Cu monoclatul ăla de Gigi...

GENA. Nu e adevărat... Se duce la ceai la Angela Stroescu... E invitată de săptămâna trecută...

CHIRIACHIȚA. Ce modă a mai ieșit și cu ceaiurile astea, ziuar în nămiaza mare !... Pe vremea noastră ceaiul îl bea omul când era bolnav și numai seara înainte de culcare... Înainte era doctorie și acum...

TRAIAN. E șmecherie.

CHIRIACHIȚA. Apăi tu judeci toată lumea după tine...

DACIA. Cine ascultă în gura lui ?... Mergi, mamă, până peste drum la Simioneștile să 'ncearcăm „jerseul ?...”

CHIRIACHIȚA. Eu zic să iau și „documentele” că poate învățăm ceva... *(ia cărțile pe care le bagă în geanta care se află agățată pe capul scaunului)*. Simioneștile astea sunt niște cartoforese de mi-e și silă de ele...

DACIA. Voi stați acasă ?...

TRAIAN. Da ce sunt eu, cratiță ?... Am treabă în oraș...

DACIA. Atunci tu stai acasă, Geno, nu ?

GENA. Da, mamă...

DACIA. Ai grijă tu de ăsta micu să-și facă lecțiile, că deseară îl ascult și dacă nu știe, îl omor... Dar să nu-i mai faci tu problemele... să-l lași să și le facă singur... La revedere... *(din prag)*. Și dacă vezi că întârziem, pune masa și fă focul la bucatărie ca să fie tocana caldă...

CHIRIACHIȚA. Să nu uiți să tai căpa mărunț, mărunț...

GENA. Nu... nu... *(cele două ies)*.

SCENA IV.

GENA — TRAIAN — DECEBAL apoi MIZA

TRAIAN *(se plantează în fața oglinzii la cuierul din dreapta în fund)*. Ia arde-mi tu nește pudră „alafonfé”.

GENA. Hai dincolo că am acolo de toate... și pudră și perie și colonie... Trebuie să te scutur pe haine, să nu pleci așa prin târg... Hai!... *(ies amândoi. DECEBAL rămâne singur, se duce tiptil și fură mucusurile de țigări din scrumieră. În momentul când s'o șteargă, intră MIZA în ținută de stradă. DECEBAL rămâne cu mucusurile în mână)*.

MIZA. Să știi că dacă te mai ții de mine pe stradă te spui mamei că fumezi... *(reintră GENA și TRAIAN)* Secătură!

TRAIAN *(din prag)*. Aoleu! Uite că uitam. Poți să mă atingi cu doi polidori?

GENA. Nu mai am decât treizeci și cinci de lei...

TRAIAN. Ie buni și ăia... *(GENA îi dă din buzunarul șorțului)* „Abulé” *(întinde mâna)*.

MIZA. Eu mă duc... La revedere...

TRAIAN. *(privind-o)*. Ce te legeni așa când umbli? Crezi că ești mai nobilă în felul ăsta?...

MIZA. *(ieșind îi aruncă o privire plină de dispreț)* Idiotule...

TRAIAN. Avem plăcerea să ieșim împreună, soru-meo!

MIZA *(tresare)*. Ia te rog, știi! Cu mine pe stradă n'ai să mergi.

TRAIAN. Nici nu știu... Fără să vreau am să te acompaniez până la poartă *(invitând o să iasă cu un gest ironic de politeță)* Pofțiți vă rog... Alteță... *(pronunță prost)* „Apré vu lé déluj”... Teșek... *(acelaș joc)* „Sil vu plé”... „Alé... pasé... șarjé... marș...” *(MIZA ese furioasă)* GENO... deseară dacă nu vin la masă, să nu m'așteptați... *(un timp, își așează cravata în oglindă)* Și nu uita să-mi pui cheia la locul știut... Salve... *(iese)*

SCENA V.

DECEBAL — GENA apoi DINU

DECEBAL *(profită de ocazie și pune la loc mucusurile în scrumieră)*.

GENA. Hai să ne facem lecțiile că pe urmă am treabă... *(se instalează amândoi la masă)* Ce-ai mâine?

DECEBAL. Mâine?... Am... am... ...am ora ntâi cântul, ora doua gimnastica, ora treia caligrafia și după prânz, am desenul și... și...

GENA. Și mai ce?

DECEBAL. Și purtarea...

GENA. Bun! Dar poimâine ce-ai?

DECEBAL. Poimâine n'am nimic că e Duminică.

GENA. Atunci să ne facem lecțiile pentru Luni... Ce v'a dat la aritmetică?...

DECEBAL. Ne-a dat tot problemele alea pe care le-am mai avut...

GENA. Le-ai scris?

DECEBAL. Da.

GENA. Ia dă caetul încoace să vedem... (*DECEBAL îi dă un caet*) unde sunt scrise?

DECEBAL. Pe caetul celălalt că ăsta e nou. Ieri mi l'am cumpărat.

GENA. Și cel vechi unde e?

DECEBAL. L'am uitat la școală... (*se aude o bătaie sfioasă în ușă*).

GENA. Cine e? (*se duce de deschide*) A!... Domnu Dinu! (*se emoționează*).

DINU. Sărut mâna. Vă deranjez?

GENA. Deloc... Pofțiți, Domnule Dinu... (*Cu un gest de cochetărie modestă își scoate șorțul și-l ascunde repede sub sulul canapelei*).

DINU (*stingherit nu poate ascunde că tot ce spune e minciună și că adevăratul scop al vizitei sale, e MIZA*). Am venit să spui numai două vorbe lui Traian și plec...

GENA. Traian a plecat în oraș...

DINU. De mult? Poate îl pot ajunge...

GENA. Imposibil... A plecat de-un ceas...

DECEBAL. Aăăăă! Auzi că de un ceas! Nici de zece minute n'a plecat.

DINU. Nu v'a spus unde se duce?

GENA. Nu...

DINU. Atunci, n'aș vrea să vă deranjez... (*gest spre masa cu cărți*).

GENA. Nu ne deranjezi de loc... Toemai terminasem să ne facem lecțiile. (*DECEBAL e radios*) Cred că Traian se întoarce dintr'un moment în altul...

DECEBAL. Minte! A spus că nici nu vine la masă...

GENA. N'ai auzit tu bine... Trebuie să vie... la loc, d-le Dinu...

DINU. Mulțumesc... (*se așează*).

GENA. Îți dau voie să te duci la joacă... Un ceas...

DECEBAL. Și lecțiile când mi le fac? Am ora'ntai aritmetica, ora doua istoria, ora treia geografia și după masă am gramatica și intuiția...

GENA. Lasă, lasă... nu mai fi așa de silitor să-ți faci lecțiile de azi pentru Luni... Pentru azi ai învățat destul... Haiti!... Sbughi-o... (*DECEBAL ese*)

SCENA VI.

GENA — DINU

(*un timp de jenă*)

DINU. (*S'a frământat mult până să puie întrebarea*) D-na Necșulescu este acasă?

GENA. Mama? Nu... S'a dus cu mama mare la vizită... Sunt singură acasă.

DINU (*deceționat*). Nici d-șoara Miza nu e acasă?

GENA. Dacă sunt numai eu singură, firește...

DINU (*fără să-și dea seama că fiecare întrebare a lui e o strângere de inimă pentru GENA*). A ieșit probabil în oraș?...

GENA. E invitată la un ceai la Angela Stroescu.

DINU (*repede*). Nu se poate...

GENA. Pofțim?

DINU (*căutând să nu se dea de gol*). Pe d-șoara Stroescu am întâlnit-o adineauri când veneam încoace... Am vorbit chiar cu dânsa... Se ducea la ceai la d-șoara Bageru...

GENA. Poate că n'am înțeles eu bine...

DINU. De sigur... (*tăcere stânjenită. Fără să vrea DINU pune ochii pe tabloul care e pe cnevalet*).

GENA. Te uiți la smâgălelele mele?

DINU. Nu... (*tresare*). Adică... vreau să spun că nu sunt smângăleli deloc... Faceți din ce în ce mai multe progrese... (*abia acum privește pânza*). Da... da... reale progrese... Păcat că nu vă ocupați serios de pictură...

GENA. Dar mă ocup serios...

DINU. E-adevărat. Cu cât mă uit mai atent cu atât îmi dau seama că aveți dreptate să vă ocupați serios de pictură. (*GENA îl privește și-și dă seama de sbaterea lui pentru a fi amabil și a vorbi de lucruri care nu-l interesează*). Când va fi terminat tabloul ăsta, o să fie o minune... O adevărată operă de artă... (*închide un ochiu și-l privește în expert*). Nu mai aveți mult de lucru la el, nu?

GENA. Mai am numai să-l iscălesc...

DINU (*din gafă în gafă*). Daa!... Adevărat!... Adevărat!... Aveam impresia că nu e terminat la ochi... Nu știu, e desigur un efect de lumină, dar de aici de unde stau eu, nu se vede decât un ochiu...

GENA. Nici nu e nevoie de mai mult... E portretul unui infirm... E un cerșetor chior...

DINU (*ca să scape*). Am observat că aveți predilecție pentru... (*se oprește pe marginea gafei*).

GENA (*l-a priceput*)... pentru infirmi, da... E și natural. Sunt frații mei de suferință...

DINU. Exagerați!...

GENA. Exagerez? De ce? Ce vrei să spui? (*il vede cât e de departe de discuție... I-ar veni să plângă și să-l sfâșie sărutându-l*).

DINU. Vreau să spun că...

GENA. Că vorbești cu mine și te gândești cu totul la altceva... sau... la altcineva...

DINU. Nu... nu mă gândesc la nimic... Mi-am adus aminte numai că am o întâlnire de afaceri în oraș, la șapte punct... și acum e șapte trecute, așa că...

GENA (*cu subînțeles*). Așacă... nu-l mai aștepti pe Traian...

DINU. Imi pare rău, dar mi-e imposibil... Vă rog să fiți bună și să-i spuneți... că l-am căutat și nu l-am găsit... (*e foarte incurcat*). Sărut mâinile, duduie Geno...

GENA (*cum deși mai ține plânsul?*). La revedere, d-le Dinu... Imi pare rău că trebuie să plec... (*il conduce până spre ușire. În momentul când Dinu vrea să iasă, apare MIZA în prag. TABLOU*).

SCENA VII.

GENA — MIZA — DINU

MIZA (*e deprimată. Are ochii în panică... GENA o privește cu atenție și îngrijorare*). A!... Tocmai la d-ta mă gândeam...

DINU (*uluit*). La mine?...

MIZA Da... la d-ta... îmi pare bine că te găseai aici... Dar mi-se pare că tocmai vrei să pleci?...

DINU. Eu? Nuuu...

MIZA (*coborînd*). Dacă ai treabă, nu vreau să te rețin...

DINU. Se poate? N'am nici o treabă... Venisem numai să-l văd pe Traian...

MIZA. Ia loc te rog și iartă-mă un moment. (*Ese stînga. Foarte stînjedit DINU se așează. Observă pe GENA care nu-și poate ascunde o tristeță mare. Vrea să-i spună ceva, se căsnește, dar nu găsește cuvântul potrivit. E o scenă mută care durează penibil câteva clipe*).

DINU (*găsește scăparea în tablou pe care începe să-l privească*). E foarte frumos, într'adevăr... (*fără să-i răspundă GENA ese ca să nu izbucnească în plîns în fața lui. Imediat reintră MIZA care și-a scos pălăria*).

MIZA. Te-a lăsat singur?

DINU. O! Nu face nimic!...

MIZA. Imi pare bine că s'a simțit să ne lase singuri. Voiam să-ți vorbesc între patru ochi.

SCENA VIII.

DINU — MIZA.

(Câteva clipe de tăcere reglementare unei di-cuțiuni care e anunțată seriosă. MIZA parcă își face un plan mintal la care n'a avut timp să se gândească în deajuns. DINU așteaptă, încordat, bun, gata, să consimtă orice. numai să poată fi mai mult lângă ea).

MIZA. Dinule, sunt hotărâtă să-ți vorbesc deschis... Să-ți vorbesc eu întâi... Pentru asta am nevoie de sinceritate... și de curaj... Sinceritate din partea ta, curaj din partea mea...

DINU. Te-asigur, dudue Miza, că în ceeace mă privește...

MIZA. Știu... Deaceea *(a găsit cum să înceapă)* te rog să-mi răspunzi sincer pentruce ai venit azi la noi?

DINU. Ca să-l văd pe Traian...

MIZA. Numai pentru asta?... A fost vorba să fii sincer.

DINU. Mărturisesc că mai am și alt motiv.

MIZA. Care? *(scena de aci încolo se va petrece repede de tot).*

DINU. ? ?...

MIZA. Vrei să-ți spui eu ?...

DINU. *(agățat de gura ei).* Da...

MIZA. Ei bine, ai venit ca să mă vezi pe mine... așa cum cauți să mă vezi în fiecare zi... de un an, decât am impresia că nu-ți sunt indiferentă... Traian e un pretext... Pe Traian îl iubești fiindcă e fratele meu, nu?

DINU. *(va prinde din ce în ce curaj)* Da...

MIZA. Și strada noastră ți se pare cea mai frumoasă din oraș, și treci de o sută de ori pe ea... fiindcă pe strada asta este casa unde stau eu... așa este?

DINU. Da... da...

MIZA. Și casa noastră așa dărăpănată cum e... ți se pare un palat, fiindcă între zidurile ei locuiesc eu, nu?

DINU. Da... Da... Da...

MIZA. Și eu sunt fata cea mai frumoasă din lume, cea mai deșteaptă de pe pământ, cea mai aleasă, cea mai perfectă fiindcă...

DINU. Da... Da... Da... Da...

MIZA. Fiindcă ce?... N'am spus nimic...

DINU. Fiindcă te iubesc, iată, fiindcă te iubesc... *(exaltat)* De un an și jumătate, sufletul meu prins în mrejele iubirii...

MIZA. *(i-o tae)* Știu, Dinule!... Știu tot! Știu și chestia cu mrejele, știu și chestia cu suferința, cu nopțile albe, cu gândurile negre, înțeleg că mă iubești, înțeleg că tot ceeace faci de un an de zile este numai în legătură cu mine și pentru mine... înțeleg tot, afară de un singur lucru...

DINU. Care?

MIZA. Pentruce niciodată nu mi-ai spus nimic?... Pentruce de atâta timp te mulțumești să mă privești și taci?...

DINU. Pentrucă n'am îndrăsnit să... n'am avut cuvinte să...

MIZA. În viață trebuie să îndrăznești totdeauna și mai ales să ai totdeauna cuvinte... Ești un om în toată firea și eu nu mai sunt un copil...

DINU. Ești o zână!... *(o contemplă ca atare).*

MIZA. Da, Dinule!... Dar o zână care împlinește 20 de ani și n'are poftă să rămâie zână nemăritată, fiindcă Făt-Frumos e timid și nu îndrăznește să-i ceară mâna...

DINU. Cum, adică... D-ta consimți să... Doamne!... Dudue Mizo! Mărturisesc că la fericirea asta nu m'aș fi așteptat... Nici odată n'aș fi sperat să ajung atât de repede clipa asta mare, unică, solemnă *(zăpăcit)* și nici măcar nu sunt îmbrăcat pentru așa ceva...

MIZA. Nu e nimic... Astăseară chiar, după masă, la nouă, te îmbraci în costum de ceremonie și te prezinți părinților mei ca să le ceri oficial mâna mea... Eu, ți-o acord de pe acum... *(ii întinde mâna, DINU se prăbușește pe ea și-o sărută)*

DINU. Dudue Miza... Dudue Miza... Dudue Miza... *(ii acoperă mâinile de sărutări)* Mulțumesc... Mulțumesc...

MIZA. Ai putea să'necipi să mă tutuești...

DINU. Nu pot... e prea mult... toate dintr'odată... pe neașteptate... Nu pot...

MIZA. Trebuie să te obișnuiești (*c'o privire de foc*) Sper că n'ai să-mi zici „dumneavoastră” și în noaptea nunții...

DINU. Nu... nu... în noaptea nunții am să te tutuiesc... am să-ți zic „dumneata” (*îi sărută mâinele iarăși*) D-ta... D-ta... D-ta...

MIZA. (*îndepărtându-l*) Acum... scumpul meu logodnic... du-te la bărbier ca să te faci gigea pentru deseară... Am și eu nevoie să stau o clipă liniștită, după atâtea emoții... Ce vrei? Nu e prea ușor pentru o femeie... să vorbească ca ceadintâi...

DINU. Dacă n'ai fi vorbit... cine știe... dragostea mea ar fi rămas poate o taină... pentru totdeauna...

MIZA. (*alintându-l*) Mutuligă!...

DINU. Și dacă ai ști totuș cât de mult am vorbit singur!...

MIZA. (*lângă el*) Hai... sărută-mă și pleacă... (*se răsucesce vrej sub buzele lui până ce DINU o ia în brațe și-o sărută pe gură. În acest moment intră GENA care, împietrită, se oprește lângă ușă*).

DINU. (*se desprinde brusc să plece. Ieșind*). Pe deseară... pe deseară...

SCENA IX.

GENA — MIZA

MIZA. Știi că nu sărută rău deloc, blegul ăsta?... Foc pe sub cenușă... (*un timp GENA nu poate face nici o mișcare, nu poate scoate nici un sunet*) Nenorocitul!

GENA. Fericitul, vrei să zici... (*MIZA se așează pe banchetă*).

MIZA. Ba nu, nenorocitul...

GENA. De ce? (*rămâne toată scena în picioare*).

MIZA. (*simplu*) Il iau de bărbat!

GENA. (*palidă, parcă se clatină*). Glumești...

MIZA. Deloc. Astă seară mă va cere oficial, în căsătorie... (*toată scena se petrece pe două tonuri: unul degajat, impertinent, al MIZEI celălalt închis, muncit, dezolat, al GENEI*).

GENA. Cum? Adevărat? Vrei să te măriți cu Dinu?

MIZA. Sunt silită...

GENA. Cine te poate sili să te măriți cu un om pe care nu-l iubești, pe care până azi nu-l puteai suferi?

MIZA. Cine? Soarta!...

GENA. Dar ce ți s'a întâmplat? Ce ți-a făcut „țier” soarta?

MIZA. Nimic grav... Nici măcar important: Trebuie să mă mărit... repede de tot... până nu e prea târziu... Acum ai înțeles?

GENA. (*consternată*). Doamne!... Ai înebunit?

MIZA. Te înșeli! De-abia acuma mi-am venit în minți...

GENA. Tu? Ai făcut tu asta? Ai putut tu să faci asta?

MIZA. Dacă-l iubeam!... (*își privește unghiile cașicum în luciul lor ar vedea imaginea celui iubit*).

GENA. Și nenorocirea ți s'a întâmplat de mult?

MIZA. Cu oarecare aproximație, sper că peste șase luni să vă tratez cu un nepot... Ce fericire o să fie în familie!

GENA. Nu se poate... îți bați joc de mine...

MIZA. Vorbesc foarte serios...

GENA. (*ca și cum ar deslega brusc un joc de cuvinte încrucișate*). De-aia nu mai scoți tu centura de pe tine... de-aia te păzești atâta... amețelile...! Și el... omul acela... tatăl copilului, știe?... I-ai spus?

MIZA. Te cred.

GENA. Și ce zice? Ce măsuri înțelege să ia?

MIZA. Și-a cerut mutarea din garnizoană...

GENA. Aa! E ofițer?!

MIZA. Mai rău! E locotenent... Adineauri am fost la el... de acolo viu... vream să-i cer o explicație... să decidem într'un fel...

GENA. Și?...

MIZA. În locul lui, am găsit o serisoare... Azi dimineață a plecat... Nu mai era acasă decât ordonanța... cu calul și bagajele...

GENA. Bine, dar e obligat să se căsătorească imediat cu tine...

MIZA. E obligat? De cine?

GENA. De conștiința lui de om...

MIZA. N'are...

GENA. Atunci trebuie să-l oblige superiorii lui... Colonelul, comandantul regimentului...

MIZA. E tat's'o!...

GENA. Cum? Gigi?...

MIZA. Gigi... *(un timp)* E drăguț nu!?

GENA. Tu glumești și cu tremur toată... Mă mir că mai poți să surăzi? Ce-o să zică familia... tata... orașul...? Eu în locul tău m'aș omori...

MIZA. Am găsit o pedeapsă mult mai grea... Mă mărit... Mă mărit cu Dinu...

GENA. Cu Dinu?...Nu se poate...Nu știi ce vorbești...E imposibil...

MIZA. De ce?

GENA. Nu-l iubești...

MIZA. Nu fii proastă... Tu nu pricepi că mie îmi trebuie un bărbat care să mă iubească el, nu pe care să-l iubesc eu!?... Și-acela, singurul la îndemână, e Dinu... El care mă iubește atât de mult încât va putea trece fără să bage de seamă peste anumite „mici amănunte... de detaliu”.

GENA. Și copilul?

MIZA. Va fi al lui...

GENA. Fără să știe că nu e?

MIZA. Ce? Nu s'au mai văzut copii născuți în șapte luni, având totuși nouă?

GENA. Dar e monstruos ceea ce vrei să faci? E o crimă să înșeli pe un om care n'are altă vină decât aceea că te iubește ca un nebun, ca un prost...

MIZA. Și Gigi a făcut cu mine o crimă, fără să am altă vină decât aceea că l-am iubit... că-l iubesc încă... ca o nebună... ca o proastă...

D-na Sonia Cluceru, în rolul Chiriachița

GENA. (*neștiind ce să mai zică*) Nu se poate, Miza... N'ai să faci asta... tu ești o fată bună... nu e drept să te răsbuni pe Dinu... (*cade pe canapea*).

MIZA. Dar nu mă răsbun pe el și e foarte drept pentru amândoi... (*GENA se scoală*) Judecă și tu puțin... Dinu mă iubește... Va fi fericit să fiu a lui... Va fi o răsplată pentru el... eu îl iubesc pe celălalt... va fi deci o nenorocire pentru mine să fiu nevasta lui Dinu... o pedeapsă...

GENA. Nu... nu... nu se poate... Dinu are să'nțeleagă... are să-și dea seama... are să se revolte...

MIZA. Va fi degeaba... Nu ții să fiu decât o zi nevasta lui...

GENA. (*Dintr'odată ia o hotărîre bruscă. Se scoală.*) Și dacă eu am să mă duc să-i spun... să-l previu... (*E o coardă întinsă*).

MIZA. (*Atentă observă pentru prima dată figura „clară” a GENEI*) Dar ce-ai tu cu Dinu ? Il aperi parcă ai fi soră cu el, nu cu mine ?

GENA. Ei da... Il apăr... și-am să-l apăr până la ultimul pic de putere...

MIZA. In clipa când îi vei spune... Imi voi sbura creerii...

GENA. Miza... Miza... Nu spune asta... Nu mă pune să aleg între tine și el... Fie-ți milă de mine... Tu nu'nțelegi că'l iubesc... că'l iubesc ca o desperată... de un an și jumătate de când l-am cunoscut...

MIZA. Exact de când mă iubește el pe mine...

GENA. Știu... am știut dela început... Dar nu m'a interesat lucrul acesta până acum... Nici o clipă nu mi-a trecut prin minte că aş putea fi vreodată pentru el altceva decât o infirmă... M'am mulțumit să-l iubesc de departe... numai cu gândul... Dar acum, acum când îmi dau seama de primejdia în care se află, când îl văd pe marginile prăpastiei în care vrei să-l arunci, cum aş mai putea rămâne indiferentă ?... Spune tu, cum ?... Judecă și judecă-mă...

MIZA. Tu te gândești numai la tine. Dar eu ? Eu ? Eu ce vrei să fac ? Să fac un copil, nu ?... Fată mare, cu copil mic, asta vrei s'ajung ?

GENA. (*A luat o decizie gravă*) Nu... n'ai s'ajungi... Îți iau eu copilul...

MIZA. Ei și ce rezolvi cu asta? Mama copilului e cea care îl naște... Nu cea care-l crește.

GENA. Pentru toată lumea îl nasc eu... (*spune replica cu convingere*).

MIZA. (*Surâde*). Ce, ți-a sărit o doagă?

GENA. Nu... Vorbesc foarte serios... Plecăm imediat amândouă, undeva, la țară... fără să ne știe nimeni unde, fără să ne cunoască nimeni... Stăm acolo până se naște copilul... Și atunci, declar copilul la Primărie ca al meu... martori mincinoși se găsesse ori când... și rămân eu cu el... mama lui... Tu te'ntorci acasă... ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat și îți jur că nimeni nu va ști niciodată taina care ne leagă... Lumea va ști că eu am un copil și tu îți vei reface tinerețea și viața... fără s'o mai distrugi pe a lui Dinu... (*E epuizată. Cade pe banchetă*) Viața... nu contează... pentru o infirmă ca mine... Voi fi fericită s'o închin copilului tău...

MIZA. (*Pe care propunerea a interesat-o practic*) Și cu ce trăim atâtea luni de zile la țară? Oricât, costă bani, și noi n'avem o sută de lei în casă?

GENA. Eu am ceva economii... Poate mai vând înainte de plecare un tablou, două. O să-mi mai trimeată și tata... sunt sigură că îmi va trimite...

MIZA. Și-acasă ce spunem?

GENA. Spunem că avem nevoie de aer de munte...

MIZA. Fleacuri... nu ne crede nimeni...

GENA. Atunci... spunem pur și simplu, adevărul.

MIZA. Care? (*o privește fix*).

GENA. Că sunt însărcinată și vreau să plec din oraș până nasc... Tu te oferi să mergi cu mine... să m'ajuti... ca o soră devotată...

MIZA. Ești tu în stare să faci asta pentru mine? (*Se așează lângă ea și-i pune mâna pe umeri*) Să mă scapi?

GENA. Da... Vă scap pe amândoi...

MIZA. M'aș fi mirat să fii tu în stare de un sacrificiu numai pentru mine... (*se scoală*) Măcar din recunoștință să mi-o fi spus...

GENA. Recunoștință pentru ce?

MIZA. Pentru că renunț la Dinu... Ți-l las...

GENA. Nu mi-l lași mie... Viața mea de azi înainte, nu-mi mai aparține... Nu mai e a mea...

MIZA. Dar a cui?

GENA. A copilului nostru... (*intră SPIRACHE. Poartă pe cap o pălărie nouă de pluș și în mână o pungă de țiplă în care se găsește pălăria cea veche*).

SCENA X

MIZA — GENA — SPIRACHE

(*S'a întunecat binișor și de-aci până la sfârșit se va întuneca bine de tot*).

SPIRACHE. Bună seara... (*E mulțumit și jenat totuș că are pălărie nouă*).

MIZA. Bună seara, tată... (*iese*)

SPIRACHE. Dar ce are? Iar are amețeli? O văd schimbată la față?

GENA. Nu... E numai obosită... Aaaa! Dar ce văd? Ți-ai luat pălărie nouă?... S'o porți sănătos... (*E încântată că pălăria lui Spirache i-a dat un prilej să schimbe vorba*)

SPIRACHE. Îți place? (*i-o prezintă*)

GENA. E foarte frumoasă... Cât ai dat pe ea?

SPIRACHE. Mult... Mult și m'am și păcălit...

GENA. Cum te-ai păcălit ?

SPIRACHE. Cum mă păcălesc eu totdeauna... M'am dus la Măgeanu de unde cumpăr eu de 20 de ani... Mă cunoaște, c'am luat cinci pălării în intervalul ăsta dela el... Mi-am făcut socoteala, prin urmare c'o să mă servească bine... E? Cât crezi că mi-a luat pe ea ?... (*așteaptă un răspuns care nu vine*) Patru sute de lei...

GENA. Phiuuuu... Enorm!...

SPIRACHE. Enorm, ne-enorm... Ce era să fac? Am luat-o... Ca să scap de gura voastră...

GENA. Eh! Nu e nimic... Să fii d-ta sănătos... (*degajază stânga*).

SPIRACHE. Cum nu e nimic ? Este! Fiîndcă trei case mai în sus, la Stănciulescu, am văzut una la fel cu trei sute de lei... Să-mi vie nebunii, nu alta... Indărăt nu mai puteam s'o duc c'o ajustasem pe capul meu...

GENA. Te superi degeaba! Acu ai luat-o, te-ai păcălit, gata!... (*glumește ca să-l îmbuneze*) Ești bun de cinste...

SPIRACHE. Am făcut și cinste, dă-o 'ncolo de cinste... ce crezi c'am scăpat? Cum am trecut de Stănciulescu, amărit cum eram, hop! mă 'ntâlnesc cu Tănăsescu dela fisc și cu Savian dela „Măsuri și Greutăți"... Eeee... S'o porțt sănătos, Nene Spirache... zice... „trebuie s'o uzi imediati că-i putrezește catifeaua"... Ce era să fac ? M'am dus cu ei la aperitive și-am dat o sută de lei în cap... Eu am mâncat numai o măslină... din toată afacerea... Dar ce mi-e mai necaz, e că în loc să mă iucurajeze de pălărie, mai rău m'au descurajat...

GENA. Cum asta ?

SPIRACHE. M'au 'ntrebat cât am dat pe ea... și eu ce m'am gândit ? Dacă le spui c'am dat 400 la Măgeanu, când se găsește cu 300, la fel, la Stănciulescu, o să zică ăia că sunt prost... Și-atunci, ca să scap, le-am spus c'am dat numai 300 de lei...

GENA. Ei și ?

SPIRACHE. Și Tănăsescu a început numai decât cu gura :
Tiiiii ! Te-ai ars, Nene Spirache... Te-a păcălit... Dela cine-ai luat-o ? „Dela Stănciulescu" zic ! „E ! Păi vezi ?". „Să mergi cu mine la Măgeanu și dacă nu iei aceeași pălărie cu 200 de lei, să nu-mi zici mie Tănăsescule"... (*intră MIZA*).

GENA. Miza, și-a luat tata pălărie... Uite ce bine-i vine...

MIZA (*privind*). Hm!... Nu e urită... Cam demodată... Dar în sfârșit, tot are fason de pălărie... Cât ai dat pe ea?

SPIRACHE. (*uitându-se complice la GENA*) Două sute de lei... Am găsit o ocazie... Altminteri n'o luam fără 400...

MIZA. Ce ocazie ?... Cu banii ăștia puteai s'o iei nouă... Nu face nici o sută de lei... Te-a păcălit... Și-a bătut joc de d-ta... Dela cine ai luat-o ?

SPIRACHE. (*nu știe ce să mai zică*). Dela Măgeanu...

MIZA. Păi sigur. Dacă te duci să iei dela Măgeanu... Singurul pălărier bun e Stănciulescu... (*intră DACIA*).

SCENA XI.

CEI DINAINTE — DACIA — CHIRIACHIȚA

DACIA (*intrând*) Bine c'a dat Dumnezeu ! Ei așa, da ! Unde să scriu că te-ai hotărît să-ți iei pălărie !... (*il contemplă*). Și să știi că nu-ți vine chiar așa de rău... Vezi ? Așa'mi place să fii ! „ghigăl" și simțit...

SPIRACHE. (*incântat*) Imi pare bine că-ți place și [ești] mulțumită !

DACIA. Cât ai dat pe ea ?

SPIRACHE. (*dezolat privește când la GENA când la MIZA*). O sută de lei... dragă, adevărată pomană...

DACIA. Ei, asta e!... Unde vezi tu că e pomană... Nu e pomană de loc... E chiar foarte scumpă... Dela cine-ai luat-o?

SPIRACHE (*acelaș joc*). Dela Stănculescu... El vinde cel mai eftin.

DACIA. Stănculescu e un speculant ordinar. Trebuia s'o iei dela Măgeanu...

SPIRACHE. Eh, acuma pentru un pol-doi...

DACIA. Sigur. Că noi avem fabrică de bani... Treaba ta! Să vezi ce-o să zică mama când o să-audă c'ai dat atâția bani pe pălărie... (*intră tocmai și CHIRIACHIȚA*) Mamă...! Și-a luat Spirache pălărie...

CHIRIACHIȚA. Ei taci (*îl privește*).

DACIA. Nu'i vine rău și nu e urâtă, să știi...

CHIRIACHIȚA (*trece la el*) E verde șau mi se pare mie?... Ia aprinde lumina, maică... (*GENA aprinde*).

SPIRACHE. (*ca să-i facă plăcere*). Verde... verde...

CHIRIACHIȚA. E, cum îți vine om bătrân, c'o casă de copii, să umbli cu pălărie verde în cap... Asta e pălărie de crai... (*fulgerându-l*) Și cât ai dat pe ea?

SPIRACHE. (*dezolat ca să scape*) Gratis, mamă soacră... Gratis! Mi-a dat-o suprefectul dela frate-său avocatul care a murit săptămâna trecută... Da e nouă de tot... Defunctul nici n'a avut vreme s'o poarte, c'a murit prin surprindere...

CHIRIACHIȚA. Ptiu! Bată-te Dumnezeu, Doamne iartă-mă, c'asa'mi vine să-ți zic... Trebuie să fii tu care să-ți închi-pui că eu o să-ți permit să porți pălăriile morților... Să nu te prind cu ea în cap că te dau afară din casă...

SCENA XII.

ACEIAȘI — TRAIAN

TRAIAN (*din fund, ca o furtună, intră fluturând un jurnal*) Uraaaa! Vestе bună!... Vestе bună!... (*toți îl privesc uluiți, întrebători*). S'a'necat unchiul Tache... (*triumfător*) Catastrofa e pe Marea Neagră... (*agită ziarul*).

SPIRACHE. (*se repede și-i ia ziarul*) Vorbești prostii, măi băcte. TRAIAN. Citește... (*îi arată locul pe „ediția specială”. Familia întreagă ascultă consternată*).

SPIRACHE. (*cu glas din ce în ce mai stins, cu mimică din ce în ce mai scăzută*). Vaporul „Traia” plecat ieri din Constanța în cursă regulată pentru Constantinopole, fiind surprins de-o groaznică furtună, a naufragiat azi noapte la orele 2,30—la 10 mile depărtare de intrarea în Bosfor... 29 de pasageri ale căror nume le dăm mai jos și-au găsit moartea în valuri... Cum s'a întâmplat nenorocirea...

CHIRIACHIȚA. Lasă amănuntele că le citim pe urmă... Să vedem principalul... Pe lista morților...

TRAIAN. E-al zecilea, trecut... Tache G. Necșulescu... (*îi arată, peste umăr, numele, pe listă*).

SPIRACHE (*citește mecanic, lista morților. După ce borborosește câteva nume, din ce în ce mai ininteligibil jurnalul îi cade din mână*). Dumnezeu să-l ierte! (*își face cruce, scoate batista și se așează pe banchetă cu capul ascuns în mâini, E un moment de reală emoție. Un timp, tăcere. A trecut moartea prin apropiere*).

CHIRIACHIȚA. Ehe! cărțile mele nu mint niciodată... (*apoi cucernic*) Dumnezeu să-l ierte!...

GENA. (*lângă SPIRACHE*) Liniștește-te, tată...

DACIA. (*acelaș joc*) S'a'ntâmplat... S'a'ntâmplat! Ce putem noi face?... Era om bătrân... a trăit destul... E păcat, sigur... dar ce, noi n'o să murim?...

CHIRIACHIȚA. Poate că și pălăria lui de mort a fost un semn... a tras a moarte...

DACIA. (*cu reproș*) Mamă!... Hai, Spirache... Ridică-te dragă... Nu mai sta așa că-ți vine sângele în cap... Hai, fii om de înțeles și scoală-te. Trebuie să pui masa... (*nici acest argument nu-l convinge*) Hai, Gena... Pune masa (*TRAIAN răsuțește o țigare. Gena, cu ochii plânși, trece la bufet și scoate farfuriile teanc. Când trece pe lângă MIZA, aceasta îi șoptește*).

MIZA. Gena, acum avem bani destui... O să plecăm în străinătate amândouă... Norocul tău să vezi Parisul... (*GENA nu răspunde. Un timp liniște deplină. Apoi, din sens invers începe să se audă flașneta care se'ntoarce cântând „Titanic-Vals”. Treptat, odată cu melodia care crește, o groază se întipărește pe toate fețele. Parcă „familia” s'a trezit brusc veghind la căpătâiul unui mort. Melodia se aude distinct*).

MIZA. Titanic-Vals...

CHIRIACHIȚA. Traiane... închide fereastra, maică... să nu-l mai aud... Nu știu de ce, acum mi se pare că sună altfel decât adineauri...

SPIRACHE (*ridică capul*). Fiindcă acum e un mort între noi... (*se ridică și își ia palăria*).

DACIA (*cu blândețe*) Unde te mai duci iară?

SPIRACHE. Mă duc până la prefectură, să mă interesez, poate au mai venit vești... să vedem ce trebuie să fac... Poate trebuie să mă duc eu acolo... să-l aduc...

DACIA. Nu-l poți aduce din fundul mării.

CHIRIACHIȚA. Mai bine du-te și vezi dacă e deschis la Măgeanu sau la Stănciulescu... să-ți iei o pălărie tare... c'acuma ești în doliu... ești și tu cineva și n'o să umbli mâine pe stradă cu pleșca asta de isprăvnicel în cap.

TRAIAN. Hai, tată, că merg și eu cu d-ta... Până ne întoarcem, tocmai o să fie masa gata (*iese după Spirache*).

SCENA XIII.

CEI DINAINTE afară de SPIRACHE și TRAIAN

(*BUNICA, MAMA și FATA se privesc cu înțeles și nu-și dau seama ce le-o fi oprind să nu sară de bucurie. GENA rânduiește pentru masă*).

DACIA. Eh! Cine știe, dac'ar fi știut să'noate, poate scăpa...

CHIRIACHIȚA. Chiar așa, tot n'ar fi putut să scape... Nu-l ținea apa deasupra! O sută de oca greutate! Păi uite-te, o pietricică, n'are nici o sută de grame și cade la fund... dar mi-te di't'ai omul...!

DACIA. Și nu știu dacă oi avea ceva de doliu până mâine... Pentru cumnat se pune doliu mare, mamă, nu?

CHIRIACHIȚA. Depinde de cumnat... Tu... pui... că merită... Hai să căutăm pe la mine prin cufer... că trebuie să găsim ceva... Câți am îngropat eu până acum. (*eșind după DACIA*) dric să fi fost și nu'ngropam mai mulți.

SCENA XIV.

GENA — MIZA apoi DECEBAL apoi DINU

DECEBAL (*intră repede*) A venit Dinu... cu'n buchetoi de flori, uite p'atâta în mână...

MIZA (*după un schimb de priviri cu GENA*) Spune-i că nu suntem acasă...

GENA. Nu se face să-l lași să plece așa...

MIZA. Primește-l tu...

GENA. Și ce să-i spui?

MIZA. Ce poștești... Decebal, vino'ncoace... (*iese cu DECEBAL. Imediat se aud bătăi în ușă*).

GENA. Intră... (*DINU intră, emoționat, gătit, prăpădit*).

SCENA XV.

GENA — DINU

DINU. Bună seară... dudue Geno... (*privind în sus*) Mi se pare c'am venit prea devreme...

GENA. E adevărat... Te-ai grăbit nițel... cum era și natural... Toemai voiam însă să-ți trimitem vorbă să nu mai vii astă seară...

DINU (*în fața aerului ei încurcat, DINU începe să se descompună*) Poftim ?

GENA. Miza... voia să te roage s'o ierți că nu te poate primi astăseară... Ni s'a întâmplat o nenorocire... N'ai auzit în oraș?

DINU. Nu... Viu direct de-acasă... Dar ce este ?

GENA. S'a'necat fratele tatii... Ūchiul Tache... care a plecat zilele trecute spre Ierusalim...

DINU (*nu știe ce să zică*) Cum se poate?... Se știe sigur?

GENA. I-am citit numele în jurnal, pe lista morților...

DINU. T!... ț!... ț!...

GENA. Așa că vezi... nu trebuie să fii neliniștit... E vorba numai de o amânare...

DINU. N'ași putea să schimb numai două vorbe cu d-șoara Miza?

GENA. Iți închipui că dacă ar fi putut... ți-ar fi ieșit ca înainte... nu m'ar fi trimis pe mine... E într'un hal de nervi... plânsă... amărită... Știi cât e de impresionabilă...

DINU. Atunci...

GENA. Atunci... nu e așa... lucrurile rămân pentru un timp pe loc... Fiind în doliu... logodna va fi amânată, nunta tot așa... (*pauză*) Nu fii așa de trist... d-le Dinu... E vorba de o simplă amânare.

DINU (*rămâne incremenit, cu ochii în gol. Se uită la GENA, apoi la buchet, nu știe ce să facă cu el*).

GENA (*salvându-l*). Pune-l aci pe masă, i-l dau eu când s'o liniști.

DINU (*îl pune, se uită lung spre ușa MIZEI și se îndreaptă spre ieșire cu o mare tristețe în suflet și pe figură. GENA rămâne cu ochii pe flori, se clatină și cade cu capul pe ele, plângând încet*).

CORTINA

ACTUL II

SCENA I.

CHIRIACHIȚA — DACIA apoi MIZA

(La ridicarea cortinei aparatul de radio e în funcțiune. Se transmite slujba dela biserica Domnița-Bălașa din București.

Instalată comod lângă aparat, CHIRIACHIȚA foarte cucernică, ascultă slujba și dă — bine înțeles — în cârți.

E îmbrăcată într'o „robe de chambre”, somptuoasă și aproape ridiculă. Câteva clipe nu se aude decât

nuzica... Când preotul va zice: „Doamne mi-luește” CHIRIACHIȚA va avea grijă să se

înhine cu mare smerenie. Intră Dacia într'o toaletă asemănătoare ca lux și lipsă de gust, cu a mamei sale).

DACIA *(aruncă o privire spre pendulă)* Vai de mine... Zece și n'am făcut nimic până acuma... Prost obiceiul și ăsta să faci baie în fiecare dimineață... Îți trece timpul fără să bagi de seamă.

CHIRIACHIȚA. Ssst!... Nu vorbi în timpul slujbei. A ieșit popa cu sfintele daruri... nu vezi? *(gest spre aparatul de radio)*

DACIA. Pareă de popii d-tale îmi arde mie acuma?... *(urcă la balcon).*

CHIRIACHIȚA. Nu e vorba d'ăstia... *(arată cărțile)* Eu vorbesc de cei dela Domnița-Bălașa, din București...

DACIA. Zău, mamă, de ce nu te duci la biserică, în oraș, dacă vrei s'ascuți slujba... când îmi crapă inima de treabă ?

CHIRIACHIȚA. Ce nevoie am să stau în fum de lumânări, în miros de tămâie... să mă'nghesui cu toate mitocăncile, când pot foarte bine s'ascult slujba de-aici...

DACIA. Făcând pasențe...

CHIRIACHIȚA (*plină de mister*) Ei, dac'ai ști tu de ce dau!

DACIA (*dintr'odată interesată*). De ce dai ?

CHIRIACHIȚA. Dau să vedem dacă s'alege Spirache deputat...

DACIA (*se așează lângă masă*) Prea te grăbești și d-ta. Deocamdată nici nu e pus pe listă... Acuma la zece, la clubul partidului se întrunește comitetul care fixează candidaturile.... Cred că Nercea o să izbutească să-l pue și pe Spirache al patrulea pe listă...

CHIRIACHIȚA. Așa l'am pomenit... tot la coadă... Oprește slujba dragă că e păcat să stăm de vorbă în biserică. (*Dacia oprește aparatul*) Cu cât te-ai înțeles cu Nercea, aseară când ai fost la el?

DACIA (*revine la masă, se așează*) Cu trei sute de mii... plus cheltuelile de propagandă.

CHIRIACHIȚA. Zi cinci sute de mii cu totul...

DACIA. Cinci sute de mii de lei să fie, numai să-l văd odată deputat că numai așa îl pot convinge să ne mutăm la București, să ieșim odată din târgul ăsta de provincie... unde nici n'ai ce face cu banii...

CHIRIACHIȚA. Dar dacă îl pune pe listă și tot nu s'alege, ce te faci?

DACIA. Imposibil... Guvernul ia patru locuri sigur...

CHIRIACHIȚA. Dacă mi-o eși mie pasența, ia, dacă nu, poate să se dea guvernul și peste cap, să fure și urnele, să bată și lumea... tot degeaba! Ies ceilalți!...

DACIA (*se scoală*). Ia nu mai cobi și d-ta, mamă... Așa te-am pomenit! Tot cu răul înainte... Parcă ai fi mama lui Spirache nu mama mea. (*un timp*) Până când o veni Nercea cu răspunsul, simt că 'nebunesc... N'am astâmpăr... nu pot să fac nimic... și-am niște nervi!!!

D-na Natașa Alexandra, în rolul Dacia

CHIRIACHIȚA. Ia nițel Urodonal și te liniștește...

DACIA. Tț! Bromural, mamă! Urodonalul nu e pentru nervi...

Ai un obicei să'ncurci medicamentele de parcă am fi tot săraci și n'am fi văzut în ochi decât bicarbonat de sodă...
(*intră Miza*).

MIZA (*are în brațe un câțel*) Bună dimineața!... (*vorbește alintat ca un copil*) Zi bună dimineața lui maman...(*ia o lăbuță și i-o dă Daciei*) și lui grande-maman... (*acelaș joc*).

CHIRIACHIȚA (*aspru*). Marș tu!...

MIZA. Ia te rog, vorbește frumos cu Pussy.

CHIRIACHIȚA. Pupă-te în bot cu el cât poțesti, dar pe mine te rog să mă slăbești cu jigodia...

MIZA. Ai vrea! Jigodie, dela Paris!... Probabil că nu-ți iese pasența, de-aia ești în duși răi... Dar'ar Dumnezeu să ți se'nchidă... Nă !

CHIRIACHIȚA. Dacă mi s'o'nchide mie pasența, vi se inchid și vouă drumurile spre București.

MIZA (*dintr'odată respectuoasă*) A! Pardon! Nu știam că dai de tata...

CHIRIACHIȚA. Ce să știi tu ? Eu trebuie să vă port de grijă la toți, cu cărțile mele săracele! Tu știi numai să-ți faci unghiile și să-ți duci zăvodul cu mașina ca să-i dai pricomigdale și să latre lumea la cofetărie...

MIZA (*pupă câțelul*) Zăvodul mamei fumos și dulce.

CHIRIACHIȚA (*îngreșoșată toată*) Imm!... Mănca-ia-i coada!...

MIZA. Ia te rog, știi...

DACIA (*care nu se ocupă decât de gândurile ei*) De ce o fi întârziind atâta, Nereea ?

MIZA. Așa e, că azi trebuie să ne-aducă rezultatul. (*devine serioasă și preocupată*) Trebuie să fie discuții aprinse la club... Ce crezi, tata o să aibă pe cineva contra lui ?

CHIRIACHIȚA. Ei, asta e! Cum să n'aibă ? El de-abia a intrat în politică și gata, se și înfige la deputăție... Firește că alții cari sunt mai vechi în partid au și ei pretenții...

MIZA. Bine, dar ce-a făcut tata singur pentru oraș și județ, într'un an de zile, n'a făcut tot partidul decând există : școli... spital... bisericii reparate... donații... ajutoare... Mi-a mâncat cel puțin câteva milioane din zestre...

DACIA. Păi d'aia l-am lăsat, ca să-și facă popularitate, s'ajungă și el cineva... (*oftează*) Eh!... Să-l văd eu deputat și ne scoatem noi paguba.

CHIRIACHIȚA. Greu să-l convingi pe bărbatu-tău să facă afaceri...

DACIA. Parcă îl pune cineva să le facă el ? Afacerile or să le facă alții... El n'are decât să'nchidă ochii și să'ntindă mâna... ca orbii.

CHIRIACHIȚA. Cum vine vorba, parlamentul ăsta e un fel de Vatră-Luminoasă ?

DACIA. Ar fi... dacă n'ar fi opoziția...

CHIRIACHIȚA. De ce, soro ?

DACIA. Fiindcă opoziția are mai mulți ochi decât trebuie!... Asta e partea proastă, mamă! Cum orbese ai de vin la putere, le mai iese câte o pereche de ochi ălor de trec în opoziție...

CHIRIACHIȚA. Im!... Im!... am înțeles... D'aia rămân chiori, ai de nu fac politică.

MIZA. (*cățelului, alintându-l*) Auzi, Pussy-mie, tu să nu faci politică că orbești și tu ești mie și mimos și dulce și cățel... (*se scoală*) Apropos ! Vream să te întreb ceva, mamă, și am uitat...

DACIA. Ei ?

MIZA. Ce'nseamnă când visezi mânuși de piele ?

DACIA. Ai visat tu ?...

MIZA. Toată noaptea...

CHIRIACHIȚA. Să-ți spun eu, că ea nu știe. Inseamnă c'o să treacă hingherii pe stradă pe la noi și-o s'avem doliu mare în familie... (*se uită semnificativ spre cățel. MIZA se așează pe canapea*)

SCENA II.

CEI DINAINTE - TRAIAN

TRAIAN. (*intră repede, dinspre oraș, în costum de călărie, cu cravașă în mână*) Salut !

DACIA. (*repede*) E ? Ce s'aude prin târg ? Ai aflat ceva interesant ?

TRAIAN. O! Yes! Am aflat ceva pe care când o să vi-l spui o să cădeți jos...

DACIA. I-a pus candidatura lui Tat-t'o...

TRAIAN. Nein! Am aflat unde e Gena. (*Tăcere... MIZA imediat se schimbă la față*)

CHIRIACHIȚA. Ei, taci!

TRAIAN. Parol doner! Adineauri când mă întorceam dela antrenament, cu Titanic...

CHIRIACHIȚA. Cu cine ?

TRAIAN. Cu Titanic... Scumpul meu armăsar care va câștiga Derbyul în curând.

CHIRIACHIȚA. Lasă gloaba și spune... ce-ai aflat ?

TRAIAN. Gloabă ? Uți că m'a costat 80.000 de lei, plus transportul dela Londra până aici... (*MIZA se scoală*).

DACIA. Îți interzic să vorbești de Gena... Numele acestei creaturi n'are voie să-l rostească nimeni în casa asta.

TRAIAN. Oricât, e și ea rudă cu noi...

DACIA. Fata lui bărbatu-meu, nu e nici un fel de rudă cu mine și cu copiii mei... (*ca pentru ea*) Rudă cu mine ?! Phu! Ipoerita aia care a îndrăznit [să facă copii, fără știrea noastră... (*coboară extrema stângă. MIZEI nu-i convine de loc discuția*).

TRAIAN. Intâi că n'a făcut copii, ci, un copil... unul singur... și al doilea nu era să-ți ceară voie să-l facă, fiindcă nu i-ai fi dat...

DACIA. (*tranșantă*) Asupra capitolului ăsta, am încheiat-o oda-tă pentru totdeauna. Creatura asta e moartă pentru mine! Rușinea pe care ne-a făcut-o, tocmai când ajunsesem s'avem și noi un rang în societate, n'am să i-o iert niciodată... A fost o ticăloasă care ne-a înșelat pe toți... Cine ar fi crezut că tocmai șchioapa familiei să fie mai iute de picior decât toți ?

MIZA. Mamă... Te rog... Nu e frumos să vorbești așa...

DACIA. Tu nu interveni să-i ții parte. Pe tine te-am năpăstuit totdeauna din cauza ei... Tu poate aveai mai multe drep-turi să faci ceeace a făcut ea, că erai mai mică, mai fără experiență și cu toate astea ai știut să rămâi o fată cin-slită... Mă mir cum nu ți-a fost silă să te sacrifici și să stai opt luni de zile cu ea la Paris... ca s'o îngrijești ca o martiră.

CHIRIACHIȚA. Noroc c'a fost să se întâmple nenorocirea, oda-tă cu moartea lui Tache, ca s'avem bani și să poată pleca în străinătate... Altminteri, ar fi trebuit s'o ținem în casă cu noi... să naștem cu toatele la un loc... să ne știe tot orașul...

DACIA. Și ce crezi c'acuma n'a aflat lumea că e fugită de-aca-să fiindcă are un copil ?

TRAIAN. De unde să afle ?

DACIA. Se află, domnule, se află...

TRAIAN. Mă rog, de unde era să afle ?

DACIA. În primul rând dela noi... Ce crezi că există ceva mai afurisit decât gura lumii ?...

MIZA (*se ridică și își ia cățelul*) Hai Pussy să mergem în odaie la noi că pe mămica o doare puțin capul (*ese*).

DACIA (*privind după ea*) Credeți c'o doare capul ? Ași ! Pleacă ca să nu ne mai audă vorbind ! N'ați văzut că deși am interzis să se vorbească despre Gena în casă, în fiecare zi când se deschide discuția, ea pleacă în odaia ei ?

TRAIAN. Astea sunt fițe... Prea face și ea pe nobila dela Ursu-line... La 21 de ani, nu mai merge...

DACIA. Ba eu o înțeleg, militica mamei ! E jenant pentru ea s'audă vorbindu-se despre copii din flori...

CHIRIACHIȚA. Ia lăsați prostiile'ncolo și spune, maică, ce ai auzit ? Unde e ?

TRAIAN. La Târgoviște... Acolo s'a stabilit...

DACIA. La doi pași de noi ! Ca să ne sfideze, ce crezi ? Ca să putem auzi mai bine cum îi orăcăie bastardul.

CHIRIACHIȚA. Cine ți-a spus ?

TRAIAN. A văzut-o cineva dela noi din oraș... A recunoscut-o, s'a luat după ea... și a văzut unde stă...

DACIA. Netrebica ! La Târgoviște și-a găsit să stea ?... (*se scoală*) În ochii lumii. În loc să se ascundă în fundul pă-mântului și să n'o vadă nimeni... Ah ! Dacă s'o alege Spi-rache deputat, pui s'o expulzeze în Ardeal... (*intră SERVITOAREA pe dreapta*).

SCENA III.

CEI DINAINTE — SERVITOAREA, puțin VECINUL

SERVITOAREA. Coniță... a venit... vecinul... știți ăla... de...

DACIA. Ce mai vrea iară ?

VECINUL (*intră*). Sărut-măna... cucoană...

DACIA. (*rece*) Ce e, domnule Chivu ?... (*SERVITOAREA ese*).

VECINUL. Mă scuzați de deranj... dar... am venit... că... iară mi s'a întâmplat o nenorocire familiară...

DACIA. Ți-a murit cineva ?

VECINUL. Da ! O găsecă !... Mi-a căleat-o adineauri Domnișoru Decchal cu bicicleta... Asta e a șasea pe care mi-o omoa-ră săptămâna asta... Una mai am, că șapte au fost toate... Dar asta pe care mi-a asasinat-o azi, ce să spui, mai rar așa găsecă grasă, frumoasă, deșteaptă și cu ou'n...

DACIA. De ce nu le ții închise în curte ?

VECINUL. Păi în curte le ții, păcatele mele, că d'ăia mi le și omoară, că „n'are” pe unde fugi... Dumnealui vine în curte cu bicicleta și nu se lasă până nu omoară una... Zice că face curse de obstacole...

DACIA. Păi d-ta de ce-l lași?

VECINUL. Vai de mine, cucoană... Ce pot să-i fac? Să-l dau afară din curte... când știu cine e și al cui e? Se poate?... Chestie de cherestea! (*Iși bate obrazul*).

DACIA. Dă-i o sută de lei, Traiane...

CHIRIACHIȚA. O sută de lei o găseă! Dar ce, e păun? Dă-i 95 de lei.

VECINUL. Imi pare rău, c'oană mare că vă tocmiți... pentru o bagatelă de 5 lei... Suntem în casă de oameni... nu la piață...

TRAIAN. Uite o sută de lei, d-le Chivu... (*ii dă, urcă la balcon*).

CHIRIACHIȚA. Da să știi, vecine, că pe viitor să nu mai ții găște că nu mai dau un leu... Ia și d-ta alte orătănii mai ieftine... pui de găină, boboci... pisici...

VECINUL. Sărut mâna, cucoană... (*Vrea să plece*).

DACIA. (*are o idee*) D-le Chivu... d-ta votezi la Cameră mi se pare?...

VECINUL. Da.

DACIA. Bagă de seamă să ne dai votul... Ca vecin al nostru... E vorba să candideze și bărbatu-meu...

VECINUL. Am cam auzit cu ceva prin târg... că... de... transpiră!... (*șiret*) Numai că voturile... „ie” oleacă mai scumpe decât găștele...

DACIA. Lasă-lasă... că ne înțelegem noi...

VECINUL. (*ieșind*) N'am eu grijă... nu... (*a ieșit*).

SCENA IV.

CEI DINAINTE — DECEBAL apoi SERVITOAREA

DECEBAL. (*Intră din stânga, fund. E cu părul sburlit și asudat. Are pantaloni lungi, cu agrafe de biciclist la glesne*). Sărut mâna...

TRAIAN. (*ii dă o palmuță, repede*). Eeee! Uite și uliul!...

DECEBAL. Ce dai, mă, ce dai? Ce ești nebun? (*Apropiindu-se de DACIA*) Uite mamă, cum dă în mine degeaba...

DACIA. (*ii lipește*) Nu... una! Zece trebuie să-ți dea. Na... na... găște. (*il lipește mereu pe unde poate*) găște... găște...

DECEBAL. (*urlând*). Maică-mare...

CHIRIACHIȚA. Pici din fața mea, criminalule... (*ii dă și ea una*).

TRAIAN. Șterge-o... (*Se face că dă*).

DACIA. Ieși! (*Vrea să dea*).

CHIRIACHIȚA. Marș! (*Acelaș joc, DECEBAL ese urgent, dreapta fugind și urlând. În ușa dă peste SERVITOARE care tocmai intră*)

SERVITOAREA (*ii dă un vânt*). Ce, nu vezi pe unde umbli?... (*Iși reia aerul de slugă*). Coniță... a venit domnul care v'am spus că m'a ciupit atunci când a mai fost la dv.

DACIA. Nercea! Insfârșit!... Poftește-l imediat. (*SERVITOAREA ese*). Lăsați-mă singură, vă rog... (*urcă la balcon*).

CHIRIACHIȚA. Să știi că-ți aduce veste bună! Mi-a ieșit pa-sența... Hai, Traiane, să te fac un tabinet... pe un pol... (*trece, extrema stângă, ese*).

TRAIAN. Nu joc pe bani... Joc pe un sac de ovăz... pentru Ti-tanic... (*eșind după CHIRIACHIȚA*). Calul meu nu trăește decât din cărți... de aia o să ajungă un as...

SCENA V.

DACIA, — RADULESCU-NERCEA

SERVITOAREA. *Introduce pe NERCEA din dreapta. apoi iese).*

NERCEA. *(Afabil, grăbit și când stă jos, nițel afectat, puțin fanfaron, oleacă pedant).* Scumpă doamnă... Succes pe toată linia... *(îi sărută mâna galant).*

DACIA. *(Emoționată)* Vai, d-le Rădulescu, nu știu cum să-ți mulțumesc...

NERCEA. Luați loc... *(ea se așează pe canapea, supusă)* Să vă explic...

DACIA. Te rog... *(Îi indică un scaun în fața ei).*

NERCEA. Îmi permiteți să rămân în picioare... Nu pot vorbi niciodată de politică stând jos... Politica, scumpă doamnă, e o meserie care se practică numai în picioare. Vin dela club și sunt în măsură să vă anunț, că bărbatul dv., distinsul nostru amic și vechiul meu prieten, Nenea Spirache, a fost pus al patrulea pe lista candidaților noștri pentru Cameră... Vă rog să primiți felicitările mele *(face un compliment).*

DACIA. Eu ar trebui să te felicit pe d-ta... E opera d-tale.

NERCEA. E adevărat că lucrul n'a fost tocmai ușor și fără falsă modestie, trebuie să recunosc că timp de o oră, cât a durat discuția, a trebuit să dau dovadă de multă dibăcie politică...

DACIA. Vai ! Și tot timpul ăsta a trebuit să stai în picioare!...

NERCEA. Ba am stat și pe scaun... însă tot în picioare ca să-mi pot impune mai bine punctul de vedere... În politică, scumpă doamnă, ca să-ți impui un punct de vedere trebuie să fii cel puțin c'o palmă mai sus decât adversarii. De-aceia, în genere, marii oratori politici, vorbesc din balconul clubului și de-aceia s'a inventat tribuna care este o mobilă eminentă...

DACIA *(completează, recunoscând expresia pe care a auzit-o ori de câte ori a fost vorba de România)*... agricolă...

NERCEA. Nu... politică... Eminamente agricolă, este numai România... Dar să revenim la oile noastre, adică la Nenea Spirache...

DACIA. Bine îi zici... Oale să fi fost mamă-sa și n'ar fi ieșit mai bleg... *(se scutură a silă)* Phuuu!...

NERCEA. Cum spuneam... am avut mult de luptat... Dela început, cum am fostit numele lui Nenea Spirache, s'au ridicat obiecțiuni de tot felul...

DACIA. Desigur în privința trecutului...

NERCEA. Ceeace nu m'a împiedicat să demonstrez că Nenea Spirache poate fi un excelent om de viitor...

DACIA. S'or mai fi legat și de...

NERCEA. Ați ghicit... De nepregătirea politică a clientului nostru.

DACIA. Și ce-ați spus ?

NERCEA. E așa de simplu... Am spus că politica e o curtezană bătrână și vițioasă care are nevoie permanent de oameni virgini...

DACIA *(îl întrerupe)* Numai să nu-și fi inchipuie ăia cine știe ce despre el... Mai ales cum e Spirache lasă-mă să te las...

NERCEA. M'ați înțeles greșit... Era vorba de oameni virgini politicește... De energii neepuizate în căsnăcii și concubinaje de partide... Ca să-i conving a trebuit să țin un întreg curs de ginecologie politică... Dar obiecțiunea cea mai grea de înfruntat, a fost alta... S'a susținut că bărbatul dv... pe lângă calități indiscutabile — are un defect capital !

DACIA. Ce defect ?

NERCEA. E moale... moale... moale !...

DACIA. Așa e... Ce e al lui, e-al lui... E moale...

NERCEA. Dar ce adică, elasticul nu e moale ? Totul e să știi să-l întinzi, ca să-l transformi în praștie ca s'asvârle pia-tra în capul lui Goliath... Însfârșit, ce să vă mai spun, toate obiecțiunile ridicate au fost spulberate pe rând și în cele din urmă Comitetul Județean a aprobat în unanimitate, candidatura lui Nenea Spirache... Mai ales când am anunțat, că pentru sudarea legăturii dintre el și partid, donează 500.000 lei, organizației județene, argumentul ăsta a determinat succesul final...

DACIA. 500 de mii ? ! Parcă vorbisem că nu e nevoie să donez decât 300.000 de lei ?

NERCEA. Cu regret, a trebuit să majorez donația ca să obțin unanimitatea... Fără această mică inflație, riscam să pierd partida...

DACIA. Insfârșit !... N'are nici o importanță... Bine că s'a făcut (*un timp*) În cazul ăsta trebuie să vă mai dau o poliță pentru încă 200000 de lei.

NERCEA (*glumind*) Plus timbrele... (*serios*) Politica, scumpă doamnă, are legile ei fixe... ca cele ale gravitației universale... Ca să fructifici, trebuie să depui. Vă rog să fiți sigură însă, că în ceea ce mă privește personal — numai convingerea că fac un bine partidului, județului și țării — m'a făcut să susțin cu atâta căldură, cauza lui Nenea Spirache...

DACIA. O ! Despre asta sunt sigură... nici nu mai e nevoie să-mi spui... Și te rog să erezi că îți rămân recunoscătoare... De această alegere depinde liniștea și fericirea unei familii întregi... (*un timp*) Te rog să mă ierți un moment... să trimit pe băiatul meu să-mi cumpere o poliță... În slugi n'am încredere. Mi-e să nu-i spuie lui bărbatu-meu... și să afle tot ce-am aranjat noi...

NERCEA. Nu vă mai deranjați. Întâmplarea face să am la îndemână tot ce ne trebuie... Un om politic care umblă fără polițe și timbre de petiții în buzunar... înscamnă că nu-și cunoaște misiunea... (*scoate o poliță*) Semnați d-v... aici... așa... suma... data și adresa.

DACIA (*semnând*) Acum am învățat meșteșugul... Am iscălit atâtea polițe dela moartea lui cumnatu-meu...

NERCEA. Ce om !

DACIA. Adevărat !... A muncit o viață întreagă ca o albină...

NERCEA (*luând polița pe care i-o întinde Dacia*) Ca să-i mănânce partidul nostru... miera !... Merți !... (*O vâra în buzunar. Se aranjează la haină și se îmbătoșează*). Așaaa !... Vă rog să mă iertați că sunt nevoit să renunț la plăcerea de-a mai sta cu d-voastră... dar... — după cum știți — după ședința... dela care am plecat pentru a vă aduce vestea cea bună — avem o întrunire publică ca să anunțăm mulțimii, numele candidaților noștri... (*iși privește ceasul*). Cred că ajung tocmai la timp, ca să-mi țin discursul...

DACIA. O ! Atunci nu te mai rețiu nici o clipă... (*se scoală*) Nu vreau să întârziez din cauza mea...

NERCEA. Câteva minute de întârziere sunt necesare... Politica, scumpă doamnă, — e o meserie în care — când nu te așteaptă nimeni, trebuie să te duci cu un ceas mai de vreme și când ești așteptat, cel puțin cu un minut mai târziu... Sărut mâna... (*ese, dreapta*).

SCENA VI

DACIA — CHIRIACHIȚA — MIZA — TRAIAN

DACIA (*de îndată ce a ieșit NERCEA, izbucnește fericită, alergând pe la ușile tuturor*). Mamă ! Traiane ! Mizo ! Copii ! (*Cei chemați intră unul după altul, pe uși diverse*). Veniți repede... S'a făcut ! Spirache e candidat !

MIZA. Ești sigură ?

DACIA. Mi-a spus Nercea rezultatul. E al patrulea pe listă ! Insfârșit (*exuberantă*). Trăese cea mai fericită zi din viața mea... Mai fericită chiar decât când a murit cumnatul Tache...

CHIRIACHIȚA. Zecele meu de cupă, săracul !... (*trece*) E ! (*o pupă*). Să ne trăiască și la mai mare !... Ți-am spus eu că o să ai noroc cu earul în viață ! Te-ai născut cu căiță...

MIZA. Să bem șampanie...

DACIA. Da... da... să bem șampanie... (*sună, intră SEVITOAREA din stânga*). Maria ! Adu pahare și o sticlă de șampanie din cămară...

TRAIAN. Frapează-o la cișmea...

MIZA. Ce fericit trebuie să fie tata... În al nouălea cer... N'a visat el în viața lui s'ajungă deputat.

DACIA. Parcă era nevoie să viseze el ? Am' avut noi grijă să visăm pentru el... Și uite, ne-a ajutat Dumnezeu, să ne vedem visul cu ochii...

CHIRIACHIȚA. Stai... stai... că încă nu l-a ales...

DACIA. Alegerea e un moft. Totul e să fie pe listă... De rest, are grijă guvernul...

MIZA. Am auzit c'or să fie alegeri libere...

DACIA. Sigur că da ! Libere ! Adică să voteze fiecare cu cine vrea și din urnă să iasă cine trebuie.

CHIRIACHIȚA. E ! Așa da ! Astea înțeleg și cu alegeri libere.

MIZA. Cât mai avem până la alegeri ?

DACIA. O lună...

MIZA. Atunci trebuie să mergem amândouă la București să ne găsim casă din vreme.

DACIA. Eu am treabă, nu pot să mă mișc d'aici... (*Solemnă și deja preocupată*), Într'un propagandă. Te duci tu, Traiane...

TRAIAN. Eu n'am vreme de căutat casă. De-abia o să am timp să caut un grajd pentru mine.

CHIRIACHIȚA. Ce ai de gând să stai în grajd ?

TRAIAN. Nu eu... Eu o să locuiesc în Tribuna Proprietarilor, la Hipodrom. În grajd o să stea Titanic... Mie îmi aranjez o garçonieră teribilă și lui o grajdieră „pă cinstesc”. Să necheze toți armăsarii de pe turlă de invidie... (*nechează. Intră SERVITOAREA cu o sticlă de șampanie și cu pahare*).

DACIA. Desfă-o Traiane... (*TRAIAN ia sticla s'o desfăcă, cu gesturi de cunoscător. Toată familia așteaptă eșirea dopului astupându-și urechile cu mâna. După o așteptare încordată, dopul iese fâsâind*).

CHIRIACHIȚA (*plesnind din buze*). Ptruț !

TRAIAN (*începe să toarne în pahare*). E trezită !

CHIRIACHIȚA. Parcă șampania se bea vreodată proaspătă sau ca să simți vre-un gust ? O bei așa de plan, s'o simți acolo, udă în gură... Principalul e să serie pe sticlă șampanie... (*s'au umplut paharele*). E ! Să trăești maică ! Spor și berechet să ne dea Dumnezeu ! (*o pupă cu elan*).

DACIA. Să trăești și d-la, mamă... (*o pupă*) ca să te bucuri cu noi.

MIZA. Trăiască Bucureștiul.

TRAIAN. Ura ! (*ia un pahar și-l dă servitoarei care a rămas lângă ușă*). Na și ție Mario un pahar... (*Apoi nechează ca un armăsar*).

SERVITOAREA. Să trăiască și conașul... (*în acest moment de entuziasm general, intră SPIRACHE. E abătut, trist și descompus de ți se face milă*).

DECEBAL. Trăiască și tata ! Ura !

SCENA VII.

ACEIAȘI — SPIRACHE.

TRAIAN (*focos*). Uite-l... Tam-tam-tam-tam-tam-ti-ta-ti... (*cântă arpegiul cunoscut*). Ura !...

DACIA (*se repede înaintea lui, exuberantă*). Spirache... Spirache... vino să te... (*se oprește în fața aerului lui dus*). Dar ce ai, dragă, nu ți-e bine ?

CHIRIACHIȚA. Emoția, soro... Dă-i nițel Urodonal...

MIZA. Ce ai, tată, ești galben...

SPIRACHE. N'am nimic... (*se așează*).

DACIA. Ce-ai, dragă ?... Ești bolnav ?... Mă neliniștești... Mario... adu-mi cutia de bromural de dincolo, să fie aici că poate îmi vine rău... (*e într'adevăr îngrijată*).

TRAIAN (*acelaș joc*). Ce e, tată ? (*SERVITOAREA ese*).

CHIRIACHIȚA. Mă Spirache, mă !... (*toți sunt lângă el, cu figuri în panică*). Ia spune ? Ce e cu tine ? ! Ce ți s'a întâmplat ?

SPIRACHE. O nenorocire... (*e dezolat*).

TOȚI. Ce e ? Spune ?...

SPIRACHE. M'au pus mișciii candidat ! (*rămâne cu ochii în gol, epuizat*)

SERVITOAREA. (reintră cu bromuralul). Am adus bromuralul, conia...

DACIA. Ieși afară cu el că nu-mi mai trebuie... (SERVITOAREA ese în stânga, nedumerită că familia s'a înveselit subit)

CHIRIACHIȚA. Asta e nenorocirea care ți s'a întâmplat?

TRAIAN. Face farse...

SPIRACHE. Nu fac nici o farsă. (sincer) Vă dau cuvântul meu de onoare că e adevărat. Adineauri la 11... am fost pus candidat pe lista guvernului... al patrulea...

CHIRIACHIȚA. Te pomenești că vrei să te puie întâiul?

SPIRACHE. Nu, mamă soacră. Nu vreau să fiu nici întâiul, nici al patrulea... nici al nouălea... nu vreau să fiu deloc... asta e...

DACIA. Ce, nu ești în toate mințile?

SPIRACHE. Ba da !...

MIZA. Și noi care ne bucuram... Care beamșampanie în onoarea d-tale.

DACIA. Ia te rog să isprăvești cu fasoanele astea... În loc să sări în sus de bucurie că ți s'a făcut onoarea asta la care nici nu te-ai fi gândit vreodată în viața ta... ți-ai luat o mutră de martir, de parcă ți s'ar fi înecat corăbiile... (degajează dreapta).

CHIRIACHIȚA. Nu mai vorbești de înecat corăbiile că iară își aduce aminte de frate-său Tache și-l jalește o săptămână...

SPIRACHE. Voi nu mă înțelegeți pe mine !

DACIA. Siiigur... Tu ești filozof... Cine mai e ca tine ?

SPIRACHE. Nu sunt filozof... sunt numai un om cum se cade... și asta... voi n'o puteți înțelege... De-altminteri nimeni nu m'a înțeles niciodată în familia mea... Afară de... (ezită) de... cineva care, din nenorocire, trebuie să stea departe de mine...

DACIA. Firește... fii-ta...

SPIRACHE. Da. Ea m'a înțeles totdeauna...

DACIA. Te poftesc să nu vorbești de netrebnica aia - în fața mea și a copiilor mei - într-o zi mare ca asta...

SPIRACHE. E copilul meu...

CHIRIACHIȚA. Deh !... Copil cu copii !

MIZA. Lăsați-o în pace, mamă-mare... De ce vreți s'o ponegriți în fața tatii... Știți bine că dintre noi toți. Gena a fost slăbiciunea lui totdeauna...

DACIA. Știu... Știu... Dacă ai fi făcut tu cecece a făcut ea, nici numele nu ți l'ar mai fi pomenit...

SPIRACHE. Nu se știe...

TRAIAN. Ii-e mai milă de ea, fiindcă e infirmă...

DACIA. (explozie) Infirmă ! Infirmă ! Mă omorâți că e infirmă !... Infirmă de 'astea de fac copii ca oamenii întregi, n'au dreptul la milă... (trece în fund).

SPIRACHE. Poatecă, tocmăi fiindcă era infirmă, a greșit... Ce putea ea s'aștepte dela viață ?

DACIA. Ce-am așteptat și noi ! Moștenirea dela frate-tău Tache. (coboară către el) Când ești bogată, nu-ți mai numără nimenea picioarele. Poți să ai unul, poți să ai patru, se găsește totdeauna un om de condiție care să te ia de nevastă și să intri în rândul oamenilor cu fruntea sus...

SPIRACHE. E bine să fim mai îngăduitori...

DACIA. Ești îngăduitor... fiindcă și tu ești infirm ca și ea...

SPIRACHE. (un surâs ușor) Eu sunt infirm ?

DACIA. Prostia e cea mai mare infirmitate de pe lume...

SPIRACHE. Și, mă rog, de ce sunt eu prost ! ?

DACIA. Pentrucă ești ca o cârpă... moale... și oamenii moi sunt proști... Acuma știi ? ! (tremură de enervare ca o gelatină).

SPIRACHE. E-adevărat... sunt moale... Dar dacă așa e felul meu să fiu, ce să fac ?

DACIA. Ce să faci ? Nimic ! Să lași pe alții să facă pentru tine... Elasticul nu e moale ? Și fiindcă tu ești gumelatic, o să te ntindem noi ; eu de un cap și mama de celălalt...

CHIRIACHIȚA. Bravo, maică... Să-l facem praștie...

SPIRACHE. O să speriați vrăbiile cu mine, asta o să faceți.

DACIA. O să vezi tu pe cine speriem... Deocamdată să te vād eu deputat... (SPIRACHE se întunecă din nou).

SPIRACHE. (Ferm. Pe un ton neîntrebuințat până acum). Nu primește candidatura !... (bate cu pumnii în el însuși).

DACIA. Ce ești nebun ?...

CHIRIACHIȚA. Vino-ți în fire, omule...

MIZA. Nu se poate să faci una ca asta, papa...

TRAIAN. Fii serios Hamlet !...

DECEBAL. Fă-te prăstie, tată.

SPIRACHE. (*acelaș joc, se ridică*) Nu primese candidatura, ați înțeles ? (*privind cu o privire hotărâtă*). Până acum am făcut tot ceea ce ați vrut voi. De când a murit frate-meu Tache și-am început o altfel de viață, ați făcut din mine ce-ați poftit. V'am lăsat să vă îndepliniți într'un an tot ceea ce ați visat într-o viață întreagă de sărăcie... Așa am socotit eu că e drept... Toți v'ați făcut toate gusturile... Tu te-ai mutat din casă și ți-ai făcut dormitor singură... mama soacră, la fel... Miza și-a cumpărat automobil și câțel... Dumnealui cal de curse... ăsta micu... bicicletă... (*cu dispreț*). Eu însumi... mi-am cumpărat pălărie tare, numai să vă fac plăcerea voastră... V'am dat bani cât ați vrut. Când eu nenorocirea Genci... n'am zis nimic când ați hotărât să n'o mai primim în casă... deși, poate, - în sufletul meu, eu judecam altfel... V'am lăsat să mă băgați în toate societățile de binefacere, deși știam că sunt primit pentru banii pe cari îi dădeam... Mi-am dat demisia din slujbă, ca să vă mulțumesc pe voi... V'am ascultat și am intrat în politică, ca să scap de gura voastră... m'am înscris în partidul pe care mi l'ați ales voi, deși era tocmai cel pe care îl disprețuiam mai mult... (*revoltat*) am luat Urodonal fără să am nimic la rinichi... opt flacoane într'un an de zile... — numai ca să fiți voi mulțumiți... Am făcut tot ce mi-ați cerut, tot ce mi-ați spus... N'am protestat niciodată... nu m'am supărat niciodată... dar acum, nu mai merge... să știți... Să vă intre bine în cap... Nu primese să fiu candidat... pentru nimic în lume... nu primese și pace...

DACIA. (*cu binîșorul*) Dece, omule, de ce ?... Spune de ce ? Care e motivul pentru care nu vrei să primești ?...

SPIRACHE. Care e motivul ? (*definitiv*) Mi-e frică că m'aleg, asta e !

D-na Puia Ionescu, în rolul Sarmisegetuza

D-ra Adina Ivașcu, în rolul Gena

DACIA. E, nu, zău, că e nebun... e nebun... e dement... l-a sărit o doagă... nu e în toate mințile... e alienat...

CHIRIACHIȚA. Stai... stai nițel... potolește-te... N'o lua repede... Poate are omul planurile lui... Să discutăm... să vedem... (lui SPIRACHE, pe un ton dulce ca mierea de Mai). Mă, Spirică, mă! Zici că ți-e frică că te alegi? Bun! Ia spune-ne însă și nouă, de ce ți-e frică să te alegi?

SPIRACHE. Pentru că nu pot să mint pe nimeni, mamă soacră! Pentru că, a face politică astăzi, înseamnă a amăgi, știind că amăgești... înseamnă a lua... știind că nu poți să dai îndărăt. Ca să fii deputat... trebuie să ceri votul alegătorilor... votul pentru care trebuie să le dai ceva în schimb...

CHIRIACHIȚA. Mofturi... Nici n'ai nevoie să le ceri votul, pentru că o să fie alegeri libere... Votează fiecare cu cine vrea și din urnă iese cine trebuie...

SPIRACHE. Toemai... de asta mi-e frică și mic... să mă pomenesc deputat fără să am nici un merit... fără să fi făcut nimic în viața mea care să-mi dea dreptul să ajung într-o demnitate atât de mare ca asta... Nu... Nu... Mamă soacră... nu se poate... Eu nu pot să primesc... Și mă mir, cui i-a dat în cap, ideea asta să mă puie pe mine pe listă... așa dintr'odată... fără să știu, fără să rog pe nimeni? !... Aștia care învârtesc politica în județ, douăzeci de ani de zile, cât am fost funcționar... de-abia dacă mi-au răspuns la bunăziua... Și-acuma... așa dintr'odată... mă ridică la ranguri pe care nu le-am visat (*reflexiv*). Trebuie să fie ceva la mijloc...

DACIA. Dar e foarte ușor de ghicit! Tu nu mai ești astăzi „Nea Spirache de la Prefectură”.

SPIRACHE. Dar cine sunt?

DACIA. Ești „Domnul Spiridon Necșulescu”.

SPIRACHE. Și ce diferență este, mă rog, între unul și altul?

DACIA. Cincizeci de milioane pe care le-ai moștenit...

SPIRACHE. Banii, băcte, sunt ca treptele scării... Cu cât ai mai mulți, cu atât ești mai sus și te vezi mai bine.

MIZA. Și apoi, nu uita, papa, că ai făcut atâtea lucruri pentru oraș, ai ajutat atâta lume...

TRAIAN. Acuma nu mai ești un „părlit de funcționar”, ești un „mare filantrop”.

DACIA. Sigur că da. Și județul și orașul și lumea pe care ai ajutat-o vor astăzi să-ți arate recunoștința pentru tot ce ai făcut. De aceea te-au pus candidat...

SPIRACHE. Ehé! Dacă m'ar fi pus când eram slujbaş la prefectură... era cu totul altceva...

DACIA. Sigur! Atunci ai fi primit...

SPIRACHE (*reflectând*). Nu! De primit, tot nu primeam. Dar cel puțin mi-ar fi făcut onoare propunerea... Acuma candidatura asta, mă umilește... mă jignește... mă iusultă...

DACIA. Și cu toate astea ai s'o primești!

SPIRACHE. Cine mă poate obliga?...

DACIA (*privindu-l fix, implacabil, definitiv*) Eu!

SPIRACHE (*ca și cum până acum, ar fi uitat de existența ei și își aduce dintr'odată aminte*) Tu?

CHIRIACHIȚA (*cu aceeași privire ca a DACIEI, o arată*). Ea!...

MIZA. (*acelaș joc*) Mama!

TRAIAN. (*acelaș joc*) Noi!... (*Sub privirile lor, SPIRACHE are o lumină ciudată în ochi... o lumină care pătrunde în fiecare, fără să ardă... numai să lumineze*).

SPIRACHE. Voi? (*Îi privește un timp... Lumina din ochi capără —treptat—o strălucire plină de înțelesuri... apoi devine fixă, hotărâtă, ca o flăcără imobilă deasupra unei comori ascunse*) Voi?... Toți contra mea?... Iarăș? Mereu? V'ați unit ca să-mi distrugeți liniștea câtă bruma mai am... să-mi turburați zilele, câte bruma mi-au mai rămas... Dacă nu v'aș cunoaște, dacă n'aș ști că sunteți ai mei... mi s'ar părea că-mi sunteți dușmani... Ei bine... dacă e așa... dacă voi vă opuneți... știu ce-mi mai rămâne de făcut.

CHIRIACHIȚA. Să nu cumva să te sinucizi, că te omor...

DACIA. Ne ameninți? Ne ameninți tu pe noi?... Indrăznești?

SPIRACHE. Da!... V'ameninț... Văd că vreți luptă... Bine... Fie... O să ne luptăm... Fiecare cu mijloacele lui.

DACIA. Crezi că ne intimidezi cu aere de astea de Napoleon! N'ai decât să te lupți cu mine, dacă-ți dă mâna. Sunt gata să primesc... Dar să știi că divorțez imediat. Imi iau copiii, pe mama, tot, și plec în lume... N'ai decât să-ți chemi pe fii-ta și nepotul ca să-ți ție de urât... Și-acuma poți să începi lupta, poftim! Aștept! (*se așează dârză*).

SPIRACHE (*se uită la ea, la ceilalți și parcă la el*) Am să încep nu te teme...

DACIA. Nu fii laș? Spune cel puțin cum începi, ce-ai de gând să faci... ca să pot să mă apăr?...

SPIRACHE. (*calm*) Mă duc la club ca să spui că primesc să-mi pui candidatura.

DACIA (*tăcere dintr'odată*) Ticălosule... Și eu care stau și cred ca o proastă tot ce-mi spui tu până acuma... Vino să te pup! (*il pupă*) Vai cât ești de diplomat!... Cum se cunoaște că ai intrat în politică... E! Așa îmi place să te văd! Să trăești! (*il mai pupă odată*).

CHIRIACHIȚA. (*veselă*) Și să-ți vie minte la cap; (*il ciocăne în frunte*).

DACIA (*admirativ*) Are el! Da n'a avut unde să facă uz de ea până acuma... la să-l vezi când o fi în parlament... Haiti!... Du-te repede la club... să nu-și închipue partidul cine știe ce...

MIZA. Și fii vesel, papa... vesel... vesel... (*râde*).

CHIRIACHIȚA. Uite-așa ca noi... (*râd toți... SPIRACHE surâde*)

DACIA. (*contemplându-l*) Păcat că n'avem un fotograf!...

SPIRACHE. (*ese cu acelaș surâs plin de taină, escortat, până la ușă de alaiul familiei*).

SCENA VIII.

CEI DINAINTE, fără SPIRACHE

DACIA. Vai ce spaimă mi-a tras! Ce crezi? Cât e de zurliu, era'n stare să ne-o facă și p'asta...

CHIRIACHIȚA. Eu una l'am crezut... Și ca să mă lege pe mine cineva la gard, trebuie să fie perfid, nu glumă... Asta e om primejdios, ascultă-mă pe mine... Greu să știe cineva ce se petrece în sufletul lui...

DACIA. Ași! Eu citesc în el ca într-o gazetă...

MIZA. Bine c'a fost cum a fost... of! Am avut niște emoții... (se uită la ceas). Unsprezece trecute și eu încă nu i-am făcut bac lui Pussy... Mergi mamă mare să-mi ajuți?...

CHIRIACHIȚA. Când 'i-ei da un hap... să mă chemi... că viu cu plăcere... (MIZA ese) Mă duc și eu să mă lungesc puțin că m'am ostenit cu politica asta de parcă am tras la ham...

DACIA. Duceți-vă... duceți-vă! Vă invidiez că puteți avea un pic de liniște... Pentru mine de-abia de-acuma începe osteneala adevărată... (CHIRIACHIȚA ese).

TRAIAN. În cazul asta mă duc și eu să dau o raită pela grajd... Hai, uliule... (El ia pe DECEBAL și ese prin stânga).

SCENA IX.

DACIA — SERVITOAREA — EMILIAN PROCOPIU

DACIA (rămasă singură, se plantează în fața unei oglinzi și se contemplă) Cum îmbătrânește de repede politica... (intră SERVITOAREA din dreapta).

SERVITOAREA. Coniță, a venit un domn... îl caută pe conașu... (îi dă o carte de vizită).

DACIA. Emilian Procopiu... Advocat... Poftește-l imediat și nu-mi mai aduce bromuralul... (SERVITOAREA ese prin dreapta). Nu e chip să iau o cașetă azi și pace... O să mă neurastenizez...

SCENA X.

DACIA -- PROCOPIU

PROCOPIU. (intrând) Bună dimineața... Madam Necșulescu...

DACIA. Bună dimineața... d-le Procopiu... Ce plăcere să te văd pe la noi... după atâta vreme... Credeam că ne-ai uitat de tot... (gândindu-se) Nu ne-am mai văzut dela moartea lui bictu cumnatu-meu... (îi face semn să stea pe fotoliul din stânga, ea stă pe fotoliul dela perete).

PROCOPIU. Esact!

DACIA. Când trăia el ne vedeam mai des.

PROCOPIU. Era și natural... În calitate de avocat al lui... aveam ocazia să ne întâlnim mai des... fiindcă veneați să-l vedeți în fiecare zi...

DACIA. Ne-a fost foarte drag la toți... și moartea lui a fost o groaznică lovitură pentru noi...

PROCOPIU. Cred însă că moștenirea pe care v'a lăsat-o... a putut să vă mai îndulcească puțin regretele...

DACIA. A!... Te'nșeli... Chiar dacă ar fi fost sărac lipit și nu ne-ar fi lăsat o centimă tot așa l'am fi iubit și îngrijit... până în ultima clipă...

PROCOPIU. Nu mă îndoesc... De-altminteri și defunctul era convins că tot ceeace faceți pentru el, n'avea la bază nici un pic de interes și era numai din pură afecțiune...

DACIA. Crezi?

PROCOPIU. Mi-a făcut confidențe...

DACIA. Știi că eram chiar gelos pe D-ta. Te iubea mai mult decât pe noi toți...

PROCOPIU. Un om avar și bogat își iubește totdeauna mai mult avocatul decât rudele... (un timp) Dar Spirache... nu e acasă?

DACIA. Ai să-i vorbești ceva?...

PROCOPIU. Da... Am să-i fac o comunicare.

DACIA. Cred că nu e ceva grav ?...

PROCOPIU. Grav, nu ?... Poate, într-o măsură oarecare, neplăcut... Deaceia am venit personal.

DACIA. Dar ce este ?... Spune-mi te rog despre ce este vorba ?...
Intre mine și Spirache nu există secrete.

PROCOPIU. Mărturisesc că-mi vine greu să vă refuz...

DACIA. Nu mă chinui te rog... Spune-mi ce este... simt c-o să am o criză de nervi.

PROCOPIU. (cu un ușor zâmbet, numai de el înțeles) Ei bine, fie...

DACIA. Da... (toată, e o ureche ciulită)

PROCOPIU. (pe un ton juridic) Anul trecut, la moartea fratelui său, în lipsă de alți moștenitori și neexistând nici un testament, - Spirache a rămas legalmente moștenitorul întregii averi a defunctului...

DACIA. Da.

PROCOPIU. Ei bine, astăzi există un testament... Un testament care se află în mâinile mele și prin care defunctul Tache Necșulescu lasă întreaga sa avere... primului nepot care se va naște după moartea sa... (DACIA holbează ochii și îngâlbenește) Ori, cum în momentul de față - după informațiile mele - există un nepot al testatorului în persoana copilului fiicei soțului dumitale... Gena, domiciliată actualmente în Târgoviște, strada Eliade Rădulescu, Nr. 14, înseamnă că această avere aparține micului dv. nepot și până la majorat mamei sale... ca tutoare legală... Așa stând lucrurile... am crezut de a mea datorie ca înainte de a preda testamentul Tribunalului pentru punerea în posesie a moștenitorului legal, să aduc la cunoștința lui Spirache această nouă situație, care, după cum spuneam — deși nu e gravă e totuși destul de neplăcută...

DACIA. E, acum, adevărat că mă găsește o criză de nervi...

PROCOPIU. Păstrează-ți calmul, madame Necșulescu... altminteri mă faci să regret că ți-am spus d-tale în loc să spui lui Spirache, care, ca bărbat... ce se află...

DACIA. A ! Nu ! nu ! Te rog, te implor, să nu-i spui nimic lui Spirache. Dacă ții la el, la fericirea lui, nu-i spune o veste ca asta, tocmai acum, când are nevoie de toată liniștea, în vederea alegerilor... Dacă testamentul se găsește în mâinile d-tale... cred că ne poți acorda un răgaz... ca să ne putem lua și noi, măsuri... Înțelegi și d-ta că nu e puțin lucru să te găsești dintr-odată cu toate planurile și socotelile încurcate... să te pomenești din senin... sărac lipit...

PROCOPIU. Bine, dar averea rămâne tot în familie...

DACIA. Ah ? Dacă ai ști... dacă ai ști... ce groaznic e pentru un părinte s'ajungă la mâna copiilor... Dar cum ? Cum a mai eșit testamentul ăsta ? De unde a apărut ?

PROCOPIU. L-am găsit în niște hârtii vechi pe care defunctul mi le-a încredințat spre păstrare și despre care uitasem complet... Azi dimineață am dat peste el... în fundul unui sertar...

DACIA. Nici de pe lumea cealaltă nu ne lasă în pace ?... De aia l'am urit și n'am putut să-l sufăr cât a trăit, că prea a fost inimă pestriță... față de noi... Ce ghinion... Ce ghinion... (e dezolată) Te rog, d-le Procopiu... fie-ți milă de o mamă nenorocită... Nu citi testamentul... fă-te că nu l'ai găsit...

PROCOPIU. E imposibil, madame Necșulescu... Justiția trebuie să-și facă datoria... Totuși având în vedere situația specială a cazului în care ne găsim... îți făgăduiesc că voi păstra 30 de zile... secretul testamentului...

DACIA. Îți mulțumesc... Îți mulțumesc, și încă odată te rog, nici un cuvânt lui Spirache... El, mai ales, nu trebuie să știe nimic... În 30 de zile astea îmi aranjez cu lucrurile cum e mai bine... Il voi pregăti... ca să poată primi mai ușor lovitura...

PROCOPIU. Suntem înțeleși... (se ridică) La revedere... madame Necșulescu... și liniște... liniște multă.

DACIA. Cum să-ți mulțumesc ?

PROCOPIU. (spre ușă) Făgăduindu-mi că în aceste 30 de zile nu vei uita că ești soția celui mai cum se cade dintre cetățenii acestui oraș... (ese).

SCENA XI.

DACIA apoi CHIRIACHIȚA, apoi MIZA

DACIA (*rămâne înțepenită în picioare... Nu știe ce să facă...
Intră CHIRIACHIȚA*).

CHIRIACHIȚA (*din prag*) A plecat? (*ii vede figura descompusă*)
Ce ai, soro?

DACIA. Simt că înnebunesc... (*intră MIZA, aferată*).

MIZA. Maman... știi ce m'am gândit cu, apropos de... (*ii vede
mutra disperată și se întrerupe*). Dar ce ai?

DACIA. Nu pot să spui... (*cade pe scaun*).

CHIRIACHIȚA. Ei asta e!...

MIZA. Cum? Nu poți să ne spui „nouă“?...

DACIA. Nu pot! Am jurat să ții secretul...

CHIRIACHIȚA. Care secret?

DACIA. Nu mai insistăți degeaba... că nu pot... E imposibil...
să vă spun... Imposibil... (*brusc*) Suntem săraci... săraci... Ați
înțeles... Asta e...

CHIRIACHIȚA. Pușchi pe limbă... (*se lasă pe un scaun stânga*).

MIZA. Vai! (*acelaș joc. DACIA se ridică*).

DACIA (*răvășită... enervată*). Suntem săraci... săraci... Bestia de
Tache a făcut testament... L-a găsit hodorogul ăla de Pro-
copiu, în niște hârțoage vechi... A fost aici să-mi spuie...

MIZA. Doamne! Quel coup de grâce...

CHIRIACHIȚA. Și cui i-a lăsat averea?

DACIA. Primului nepot care se va naște după moartea lui,
adică... copilului Genei...

MIZA. Copilul Genei? (*dă un țipăt mic și leșină în fotoliu. Cele
două femei aleargă să aducă medicamente. Una dintr-o parte,
cealaltă din altă parte... DACIA se întoarce cu eterul, CHI-
RIACHIȚA cu flaconul de Urodonal... pe care i-l dă la nas
să-l miroase*).

DACIA (*în nervi*). Ah! Mamă, fugi de-aici cu Urodonalul că
ți-l fac praf... (*ii dă eter. Apoi amândouă încep să o fre-
ce pe mâini... Deodată pe stradă începe să se audă rumoare...
muzică... urale... Cele două femei întorc capul spre stradă
și ascultă, cu mâinile leșinate în mâinile lor. Însăși MIZA...
deschide ochii și ascultă parcă cu ei... Sgomotul se apropie
crescând*).

CHIRIACHIȚA. Ce-o fi?

DACIA. Manifestație!... Intrunirea de-adineauri... (*Uralele se apro-
pie și încep să se distingă printre muzici și hărmălaie, stri-
găte : „Trăiască candidatul nostru d-l Spiridon Necșulescu“...
„Trăiască Nea Spirache“... „Ura!“... „Trăiască democrația!“...
„Ai noștri ca brazil!“... Manifestația se oprește sub balcon,
clocotind... Se aude din ce în ce mai repede și mai puternic...
„Trăiască Nea Spirache... Trăiască“... etc... etc... Cele două
femei își pierd capul*).

DACIA. Și Spirache care nu e acasă!... Ce ne facem?

CHIRIACHIȚA. Deschide ușile balconului... Trebuc să ieșim să
ne vadă... Mizo... Trezește-te, maică... c'a venit manifesta-
ția... (*se aude : „Trăiască Nenea Spirache“*) I-auzi cum ne
cheamă...

MIZA. Nu pot să ies în halul ăsta... (*se ridică*).

DACIA. N'avem timp... haide... Auzi cum ne aclamă... (*se aud
afară aclamații*). Hai, mamă, eși d-ta întâi că ești mai bă-
trână...

CHIRIACHIȚA. Ba ieși tu că ești mai deșteaptă...

MIZA (*se aranjează repede*). Mă duc să-l iau pe Pussy... că și
el face parte din familie... Să vadă și el cum îl aclamă
poporul... (*intră în odaia ei și revine cu Pussy în brațe*).

DACIA își compune un surâs fericit și penibil. Emoționată, pă-
șește în balcon... După ea CHIRIACHIȚA și apoi MIZA cu
câțelul în brațe... La apariția lor mulțimea izbucnește turtu-
nos în urale. Spirache e chemat insistent... „Trăiască omul
poporului“... etc. Fericite, topite, cele trei femei surâd gra-
țios și se înclină ca niște chibritelnițe cu cap mobil... Entu-
ziasmul mulțimii și uralele familiei continuă un timp. Apoi

din dreapta pl. II, apare SPIRACHE cu aerul lui modest de totdeauna... E jenat de faptul că își aude numele strigat din stradă... Se așează pe un fotoliu din dreapta în față și își astupă urechile cu amândouă mâinile, încovoiat sub urale și sub cortina care par'că îi cade în spate.

ACTUL III

din dreapta pl. II, apare SPIRACHE cu aerul lui modest de totdeauna... E jenat de faptul că își aude numele strigat din stradă... Se așează pe un fotoliu din dreapta în față și își astupă urechile cu amândouă mâinile, încovoiat sub urale și sub cortina care par'că îi cade în spate.

ACTUL III

SCENA I.

DACIA — CHIRIACHIȚA — DOICA

DACIA (*intră din fund, stânga, abia pășind pe vârful picioarelor... Exagerează dorința de a nu face sgomot*) Doarme ? (*vorbește pe șoptite*)

DOICA. (*cu voce normală*). Doarme!...

DACIA. (*acelaș joc*). Sssssst!... Vorbește încet, că-l deștepți...

DOICA. Nu se mai deșteaptă el acu, conîța... Puteți să sbierați cât vreți.

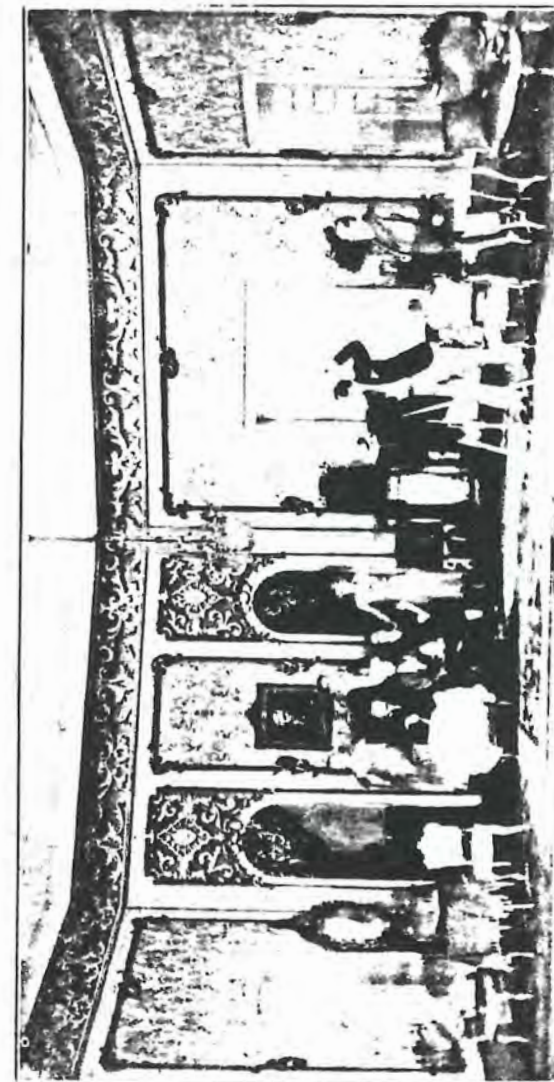
DACIA (*cu reproș*). Doico!... (*dă îperdeluțele căruciorului la o parte și agață funda bleu cu care a venit în mână*) Dacă te-o'ntreba conîța, să-i spui că eu am pus-o... (*Dinspre odaia ei, intră CHIRIACHIȚA cu o bonetă cu panglicuțe bleu în mână*) Sssssst. Mamă! Incet, frate, că-l deștepți...

CHIRIACHIȚA. Doarme ?

DACIA (*In extaz, afectată*) Ca un îngeruș. (*DOICA ese neobservată*).

CHIRIACHIȚA. Vreau să-i încerc bonețica asta... i-am terminat-o... (*Flașneta ajunge în dreptul casei și valsul se aude mai tare — un moment — apoi dispare scăzând*) Auzi ? Ii cântă marșul lui Nen's'o Tache... Parcă ar ști și flașnetarul... că astăzi îl moștenește oficial...

DACIA (*reintrând în adevăratele ei preocupări*) Ah! Mamă, de
aș vedea trecută odată și ziua de azi... Astăzi și alegerile...
Astăzi și citirea testamentului și nu mai am nici un pic
de bromural... Am trimis la farmacie și e închis peste tot...
CHIRIACHIȚA. Ia și tu un pic de bicarbonat de sodă... Parcă
înainte când eram săraci... nu luam bicarbonat de sodă
pentru ori ce fel de suferință... și pentru nervi și pentru
dureri de cap și pentru stomac...Dă-l încolo de Bromural.
DACIA (*care n'a ascultat*) Tî ? Și Traian nu mai vine deloc
să-mi spuie cum merge votarea...
CHIRIACHIȚA. Da Spirache unde e ?
DACIA. La alegeri... Ce ? Mai poate da cineva ochii cu el ? Il
tărăsc ăia peste tot, pe la toate localurile de votare, ca pe
moaștele Sfintei Filofteia... (*se uită puțin la copil*) Phu !
... Urât e!...
CHIRIACHIȚA. Leit mă-sa...
DACIA (*contemplând copilul*). Cine s'a găsit să ne moștenească
nouă averea... cincizeci și-atâtea de milionașe...
CHIRIACHIȚA. Ei draga mea !... Nimic nu e mai al dracului
pe lumea asta ca norocul altuia... (*ii pune scufița*) Mi s'au
aburit ochelarii lucrând să-i isprăvesc scufița pentru azi...
DACIA. Și mă-sa nici nu visează de el... De când am adus-o
dela Târgoviște — ca să ne luăm bine cu ea, în vederea
testamentului — parcă trăește pe altă lume... Nu-i place
nimic... din tot ce-i dăm... n'o impresionează nimic din
tot ce facem pentru ea... Când o cauți, plânge și se uită
spre gară... Parcă tot așteaptă pe cineva.
CHIRIACHIȚA. O fi așteptând, ce crezi ! Parcă l-a făcut sin-
gură ? O fi având și ea pe cine să aștepte...
DACIA. Dinu să fie ?
CHIRIACHIȚA. M'am gândit și eu, dar parcă tot nu-mi vine
să cred... Ța nu era în stare, când era aici la poștă, să
desfacă o serisoare, dar mi-te să facă un copil... Și-apoi,
nu ții minte că în anul trecut — pe vremea când s'a în-
tâmplat chestia — era mort după Miza noastră ?

Titanic Vals. Actul III

DACIA. Mi-e teamă că ăsta să nu fi fost un plan subțire ca să-și facă vânt toată ziua bună ziua pe la noi... pentru Gena. Și-apoi, nu, zău, mamă... prea se potrivește bine toate!... Cum am aflat noi nenorocirea, și au plecat fetele la Paris ca să nască, — cum a cerut și Dinu mutarea din oraș, — și-a șters-o la Târgoviște... Și Gena, unde-a găsit ea, din toată țara asta, loc să se stabilească ? La Târgoviște, unde se mutase și Dinu... Și cine era toată ziua bună ziua pe la ea pe acasă ? Dinu ! Așa că să mă ierte Dumnezeu—dar pentru mine, e cu ochi și cu sprincene... Eu pe el îl bănuiesc... (*dă din nou perdelele la oparte*) Și ia uite-te... vino mai aproape și uite-te... Nu ți se pare că snamenia asta seamănă la gură cu el ?... Așa... în formă de rât...?

CHIRIACHIȚA (*neconvinsă*) Nu ! Mai repede poți să zici că seamănă cu el, așa, ca fason general... de om ! (*un timp*). E ! Dar, n'ai tu nici o grijă... O aflu eu și p'asta...

DACIA. Să nu te apuci să vorbești cumva prin târg...

CHIRIACHIȚA. Eu ? Imi pare rău ! Când eu am cărțile mele, ce, mai am eu nevoie să mai întreb pe-alteineva ?... Mă și jignești, zău !... (*intră DOICA*) Unde-l duci ? (*DOICA ia căruțul*).

DOICA. Il duc în odaie la el... că s'a aerisit destul până acuma... (*iese cu căruciorul*).

CHIRIACHIȚA (*după DOICA*) Du-l sănătoasă... că nu știu de ce mi-o fi așa de negru... Dacă n'ar intra astăzi în moștenire... știu eu unde l-aș duce... La „Leagănul Sfânta Ecaterina“ din București... că acolo e casa copiilor fără „îndetitate“...

DACIA. Bine zici... dar de !... Ce să facem ? Trebuie să ne luăm bine cu ea... că altminteri... ne'ntoarcem cu toții la coada tigăii.

CHIRIACHIȚA. Da unde-au eșit fetele amândouă ?... Le-am văzut acum un ceas pe fereastră, plecând cu mașina... ?

DACIA. S'au dus la biserică...

CHIRIACHIȚA. Ce le-a găsit să se ducă la biserică în zi de lucru ? !...

DACIA. Pentru tat's'o ! Să dea un acatist pentru reușita lui la alegeri... așa ca o atenție...

CHIRIACHIȚA. Și ăla micu unde e ?...

DACIA. Decebal ? Tot pentru tat's'o aleargă, mititelul... umblă prin târg cu bicicleta și'mparte manifeste...

CHIRIACHIȚA. Parcă văz că până deseară o să avem de plătit douăzeci—treizeci de perechi de găște...

DACIA. Nu e nimic... Numai Spirache să iasă... Să-l văd eu ales... Deși Nercea mi-a spus de dimineață că votarea merge strună și alegerea e sigură, până deseară când s'or deschide urnele... mi se pare o veșnicie... *(se aude klaksonul mașinii)* Mi se pare că s'au întors fetele *(se uită pe geam)* Da !... Ele sunt. Cum se cunoaște că sunt surori vitrege... A noastră pareă e-o căprioară și cealaltă pareă e-o oaie... *(coboară revenind dela geam)* Dar, par'că, oricât, de când a făcut copilul, tot s'a mai fasonat... S'a făcut mai drăguță, s'a mai netezit la față...

CHIRIACHIȚA. E ! Astea sunt minunile naturii, maică ! N'ai văzut ? Para pergamută se coace și se frăgezește după ce-o culegi... Dragostea face pe om mai frumos...

DACIA. Ce-o să fie Miza noastră când s'o mărita și-o cunoaște și ea tainele iubirii !... *(își împreună mâinele a extaz)*.

CHIRIACHIȚA. Splendoare !...

DACIA. Minune... *(intră fetele)*.

SCENA II.

DACIA — CHIRIACHIȚA — GENA — MIZA

(Miza e veselă. Se cunoaște că abia poate stăpâni o bucurie gata să izbucnească. Dimpotrivă GENA e pradă unei tristeți totale).

MIZA. Bun găsitul, cucoanelor...

GENA. Sărut mâna...

DACIA *(exuberantă, mai ales față de GENA)* „Bonjur“ fetele mamei... E ? Ce se aude prin oraș ?... Eșim sau nu eșim la alegeri ?

MIZA. Brrr ! E ● lume imposibilă !... Țărănime... poliție... armată... gură cască... Mi-am stricat klaksonul sunând...

CHIRIACHIȚA. Așa e. de alegeri libere. Se'ndeașă toți nebunii să voteze.

DACIA. Dar curentul cum e ? Sunt speranțe ?

MIZA. Nici nu se mai discută... Iese guvernul sigur... Peste tot sunt numai afișe de-ale guvernului... Ceilalți pareă nici n'ar exista... *(GENA s'a așezat. În toiul conversației, fetele își scot pălăriile, mânușile, etc.)*

DACIA. Ce ai, Genulițo ? Nu te simți bine ?

GENA. Ba da, mamă. mă simt foarte bine... Sunt puțin oboșită... atâta tot.

CHIRIACHIȚA. Ia s'o tragă maica mare puțin de aplecate *(o freacă pe mâini)* Ptiu !... Ia te uită ce de noduri !

DACIA. Vrei să-ți faci mama un ceai, bun, cu rom... ?

GENA. Merçi, mamă, nu...

CHIRIACHIȚA *(se scoală)*. Da să-ți faci maica-mare o cafeluță turcească, cum știe ea, cu caimacul de un lat de mână... ?

GENA *(jenată de-atâtea atenții pe care nu și le poate explica, ea care nu știe nimic de testament)*. Vai, mamă-mare... mulțumesc... nu te deranja pentru mine... nu iau nimic...

DACIA. O dulceață de prune verzi, tot iei tu ca să nu mă refuzi...

GENA. Zău, mamă, sunteți prea drăguțe... Nici nu știu cum să vă mulțumesc... Decând m'am întors acasă, mă țineti ca pe o prințesă... Imi faceți toate gusturile, nu mă lăsați să v'ajut la nimic... Poate de aia sunt și atât de oboșită... unde nu muncesc...

DACIA. Lasă, fetița mea, că ți-o fi ajungând cât ai muncit când eram săraci... Acuma ai și tu dreptul să te odihnești... să fii mulțumită, să răsufli... Și dacă nu vrei să te menajezi pentru tine, trebuie, cel puțin, să te menajezi pentru splendoarea aia de copil pe care îl ai... Dacă ai ști cum l-am admirat adineauri ?... Imi venea să-l mănânc, nu altceva.

CHIRIACHIȚA. Și maica-mare i-a făcut o bonețică de toată frumusețea...

DACIA. Și eu i-am pus o fundă mare ca să aibă 13 cu toatele, și să nu ni-l deoache lumea...

GENA. Sunt atât de fericită că-l iubiți. *(Se uită spre MIZA)*

DACIA. Și de ce să nu-l iubim? Nu e al nostru, al tuturor?... Tot ce-avem noi azi... nu e și al lui... și tot ce-o să aibă el mâine n-o să fie și al nostru?...

GENA. *(Cu un surâs)* El n'are mititelul decât drăgălășenia.

CHIRIACHIȚA. Ne mulțumim și cu atât... pentru un moment... *(DACIA o fulgeră cu o privire)*

DACIA. Când mă gândesc acum ce proaste am fost că ne-am luat după gura lui tat'ă și v'am lăsat să stați departe de noi, atâtea luni, imi vine să mă iau la palme...

GENA. Vai, mamă, cum poți să spui așa ceva!...

CHIRIACHIȚA. Ce-a fost, a fost... să nu mai vorbim... *(stă în stânga la față)*. Bine că l-am convins să cedeze și suntem acum la un loc cu toții, mulțumiți și uniți. Asta e principalul.

GENA. Adevărat... Imi pare rău însă că-l văd pe tata, parecă nemulțumit că mă aflu aici...

DACIA. E! Ce vrei tu, dragă? În privința ta, el a fost cel mai inversunat dintre toți. Recunosc — că mie nu mi-e rușine de faptele mele — că nici nouă nu ne-au prea venit bine la început... E! Am judecat însă cu sânge rece și-am zis: S'a 'ntâmplat, s'a 'ntâmplat!... Să fie într'un ceas bun! N'o să-i tăiem acumă gâtul pentru asta... El, nu! Că rușinea asta n'are să ți-o ierte niciodată... că așa și pe dincolo, însfârșit, pricepi tu... Eu l-am înțeles însă și pe tat'ă! Lui nu-i venea bine față de noi, fiindcă tu erai copilul lui personal, și-l durea în amorul lui propriu de părinte, că tocmăi tu, adică... să faci...

MIZA. Ah, mamă *(enervată)* Dar ce rost mai au toate astea acumă? Ai un obicei de a aduce totdeauna în discuție lucruri care nu ne fac plăcere niciunuia dintre noi... Știi bine că și-atunci când Gena nu era aici, eu nu luam parte niciodată la astfel de discuțiuni...

DACIA. Fiindcă tu ai vrut totdeauna să te ici bine pe lângă ea... Noi, suntem mai sincere... Spunem și răul și binele...

CHIRIACHIȚA. Nu suntem talere cu două fețe...

GENA. Știu c'ați fost buni cu toții, mamă-mare... Altminteri n'aș fi fost acumă aici între dv. Eu n'am să mă plâng de nimeni și de nimic... și recunosc că singura vinovată în această chestiune, am fost numai eu... și deaceia numai pe mine mă acuz...

DACIA. Ia nu te mai acuza și tu, draga mea, toată ziua! Parecă-ai fi neam de procuror, zău așa! Parecă numai ție ți s'a 'ntâmplat! Eu una, de când am început să fac politică feministă, sunt pentru libertatea absolută a femeii!... Fiecare face ce vrea și cu cine vrea...

CHIRIACHIȚA. Pozitiv! Înainte fetele fiindcă erau prea naive, se măritau ca niște proaste, azi fiindcă nu mai sunt naive se mărită ca niște deștepte! Cl! *(plesnește limba de cerul gurii)* Altă lume, alte obiceiuri... Eh! Dacăș fi știut eu c'am să trăiesc să văd aeroplan cu retirată și s'ascult slujba dela Mitropolie la „radium”... nu mă mai măritam cu eu răposatul, fată de 18 ani, nepupată nici măcar pe frunte. Ei! Și dacă am fost cum am fost, cu ce m'am ales dela el? Tot cu ce mă alegeam și dacă nu eram!... Asta e, dragile mele... *(se ridică)*. Mă duc să vă fac câte-o cafeluță... Unde-ai pus spirtul denaturat, mamă?

DACIA. Nu mai e nici un strop în toată casa, fă și d-ta cu apă de colonie că e Maria Farina și arde... *(CHIRIACHIȚA ese în stânga)* Vă las și eu un minut, fetelor, până face mama cafeaua... Mă duc să dau o raită prin bucătărie că deseară cred c'o s'avem masă mare și cu nebunele astea de bucătărese dela București nu poți fi sigură că știu să pregătească o masă - d'alea, știi! - ca la noi în provincie. *(ese)*

SCENA III.

MIZA - GENA

(Un timp cele două surori tac).

MIZA. La ce te gândești, Gena? (*Vine spre ea*)

GENA. E ciudat! De-adineauri, din clipa când am semnat la Tribunal că-ți dau copilul de suflet... simt un gol... o neliniște în inimă... Poate unde mă obișnuisem cu copilașul și cu ideea că-l am. Atâta timp cât am fost mama copilului tău, îmi creasem o viață în legătură cu asta... și poate un alt suflet... Acuma... Deodată, pe negândite... totul se schimbă.

MIZA. Tu nu înțelegi că eram datoră să fac asta pentru tine? E îngrozitor pentru o mamă să trăiască departe de copilul ei, mai ales în condițiunile speciale în care mă aflu eu...

GENA. Imi închipui, Miza, și te înțeleg foarte bine. Credeam însă că ceeace era făcut, nu se va mai putea desface...

MIZA. Cât crezi că m'am chinuit până să găsesc soluția? M'am gândit însă că așa cum ne-am bătut joc de legi atunci, când ai putut să devii mama unui copil care nu era al tău, ne putem bate joc încă odată de ele, ca să dregem ce-am stricat. Și-atunci am găsit soluția înfierii...

GENA. Recunosc că ideea ta a fost ingenioasă... Și cred că poți fi mulțumită. Eu nu m'am opus... Am făcut tot ceeace mi-ai cerut. Am mers la Tribunal... am iscălit hârtii și iată-te redevenită și oficial mama copilului tău...

MIZA. Și sunt de două ori fericită. Întâi pentru că mi l'am redobândit, și al doilea, fiindcă mi-am descărcat conștiința de o povară, dându-ți ție libertatea... libertatea de care am impresia că aveai atâta nevoce, mai ales dela un timp încoace. (*privește semnificativ*)

GENA. Ce vrei să zici?

MIZA. (*insinuantă*). Ce crezi că atunci când am fost la Târgoviște ca să te aduc acasă și-am găsit pe Dinu la tine, mi-a fost greu să ghicesc de ce te hotărâseși să te stabilești acolo? Crezi că n'am înțeles ce'nsemnă portretul acela pentru care Dinu ți-a pozat în fiecare zi, timp de o lună? Am priceput destul de bine, Gena. Atât de bine încât mi-am dat seama că nu mai am dreptul să te țin nici o clipă legată de jurământul ce mi-l făcuseși... și atunci, ca să te scap... m'am hotărât să-mi adopt propriul meu copil...

GENA. Uți însă că dacă în fața legii este astăzi al tău, pentru toată lumea, mama lui tot eu rămân și încă o mamă care și-a dat copilul de suflet, fără nici un fel de motive... De-aia m'am hotărât să plec iarăși de-acasă... Prezența mea în mijlocul vostru — ar fi o provocare continuă...

MIZA. De ce nu spui drept... că dacă te-ai hotărât să pleci, ai făcut-o cu totul din alte motive...

GENA. Ce motive?

MIZA. Ca să te duci după Dinu... (*considerând-o cu un surâs cântărit pe buze ca o monedă în palmă*) Mi se pare de-altminteri... că sunteți de acord...

GENA. Ce vrei să zici?...

MIZA. Că și Dinu s'a vindecat de vechea lui suferință... și-așa cum se întâmplă de obicei... s'a amoretat de sora de caritate...

GENA. Dacă ar fi așa cum spui tu, nu văd ce l-ar împiedica pe Dinu să vie aici...

MIZA. Poate... teama de a-și reaminti... anumite lucruri...

GENA. Da... Așa cred și eu... Venirea lui ar fi fost o dovadă — singura dovadă... că s'a vindecat... că nu te mai iubește... Dar n'a venit... (*tristă*) Și nici nu cred să mai vie.

MIZA (*Maternală și competentă*) Poate că nu s'a putut deplasa... Decând și-a luat licența și-a intrat în magistratură nu mai poate fi atât de liber ca pe vremea când era la poștă... (*se scoală, trece în stânga*)

GENA. De opt zile e în concediu de vară... așa că...

MIZA. Prea le iei și tu pe toate în tragic. Mai așteaptă... concediile de vară sunt de 30 de zile... Mai are timp să vie...
GENA. Dacă ți fi fost să vie... venea din primul ceas... *(intră SERVITOAREA din dreapta)*

SCENA IV.

SERVITOAREA -- GENA -- MIZA

SERVITOAREA (*GENEI*). Domnișoară... vă caută un domn...
GENA (*înghețată, se scoală*). Pe mine?
SERVITOAREA. A spus că-l cheamă d-nul George Dinu... din Târgoviște... (*GENA e gata să se prăbușească. MIZA o privește tăios*).
MIZA. Pofteste-l... (*GENA avea tocmai un gest de ezitare. SERVITOAREA ese*) Eu mă retrag... ca să nu-l turbur... (*ese*)

SCENA V.

GENA -- DINU

(DINU intră. E intimidat. GENA e pradă unei puternice emoții. Ghiața se va rupe cu incetul)
GENA. Ce surpriză... *(face un pas înaintea lui și-i dă mâna. I-o sărută... O clipă grea)*
DINU. Nu te așteptai să viu? *(o privește lung)*
GENA. La început da... Pe urmă... am crezut... că nici nu te-ai putut gândi la asta...

DINU. Dece?
GENA. Știu eu? Ocupații... obligațiuni mai importante... nevoia de odihnă...
DINU. Bine, dar când ne-am despărțit la Târgoviște, îți făgăduisem că am să viu să te văd... și iată-mă... m'am ținut de cuvânt...
GENA. Îți mulțumesc... *(se așează la masă în fund)*.
DINU. După ce-ai plecat... M'am simțit atât de singur... atât de strein... *(își frământă colțul hainei între degete, par'că ar frământa o bucatică de inimă)*.
GENA. Și d-ta?
DINU. Firește. Mă obișnuisem să te văd zilnic... În afară de d-ta să nu vorbesc cu nimeni... să nu mă duc la nimeni... să nu cunosc pe nimeni...
GENA. Și totuși ai ezitat, opt zile, până să te hotărăști să vii *(gest la DINU)* Nu încerca să protestezi. Te înțeleg atât de bine... Aici, nu eram numai eu singură... ca la Târgoviște.
DINU. Știam că ai să te gândești la asta... și tocmai de-aia mi-a fost teamă să viu... am ezitat...
GENA. Și nu regreti c'ai venit?
DINU *(privind-o)*. Ba da!... Pentrucă te găsesc schimbată, du-due Geno... Poate să fie regăsirea cu familia... viața nouă de aici... decorul nou... *(privește în jur)*.
GENA. Te'nșeli, Dinule!... Nicăieri și niciodată în viața mea, nu m'am simțit mai bine ca în odăița dela Târgoviște... și cea mai bună dovadă e că, decând sunt aici, i-am simțit lipsa... M'am simțit și eu singură și streină — fără odăița mea și fără d-ta.
DINU. Adevărat?
GENA. Nu te-am mințit niciodată până acuma...
DINU. Știu! Și deaceia aș vrea să te rog să-mi răspunzi sincer la o întrebare... cu care am venit pe buze.
GENA. Spune-o.
DINU. Familia d-tale știe că ne vedeam atât de des la Târgoviște?
GENA. Firește.

DINU. De unde a aflat?

GENA. Dela mine... (*îl privește loial în ochi*).

DINU. Și ce-au zis?

GENA. Nu știu! Mie nu mi-au spus nimic... Dar d-ta ce-ai zis când m'ai văzut întâi, la Târgoviște?

DINU. Eu? (*încurcat*) Mi-a făcut plăcere.

GENA (*încercând să-și verifice neliniștea ei sufletească*) Poate unde îți aducea aminte de trecut... de orașul nostru... de toate câte te legau de el...

DINU. Nu, dudue Geno! (*hotărât să desvăluie o taină care îl apăsă*). În seara când am venit să cer mâna sorei d-tale — acum un an — și când mi-ai eșit înaintea să-mi spui că nu mă poate primi — am înțeles că totul s'a sfârșit... definitiv... iremediabil... Odată cu averea care intrase în casa dv. cu cinci minute înaintea mea, mi-am dat seama că dragostea mea a fost aruncată la ușă alături de toate amintirile sărăciei!... Și poate mai bine c'a fost așa... Am suferit mult... e-adevărat... Mai ales după ce-ați plecat amândouă în străinătate, orașul mi s'a părut pustiu... viața mea goală... lumea batjocoritoare... Deaceia mi-am cerut mutarea... Ori unde, numai acolo nu. Așa am ajuns la Târgoviște... și așa am trăit până în clipa când te-am întâlnit și-am aflat că te stabiliseși în același oraș...

GENA (*încearcă o carte*) Poate că n'a fost o simplă întâmplare și-am venit într'adins, știind că te voi găsi acolo...

DINU. Dece-ți bați joc de mine? (*e departe de adevăr*)

GENA (*a înțeles*) Glumesc numai. Dinule... (*e tristă deodată*) Ai fost foarte bun cu mine în tot timpul acela și îți mulțumesc.

DINU. Bun?

GENA. Ai fost singurul om care nu te-ai revoltat când ai auzit ce mi se întâmplase...

DINU (*cu reproș*) Domnișoară Geno...

GENA (*apropiindu-se pe altă parte de obiectul ei*) Domnișoară cu flăcău de 4 luni... aproape de luat în armată... (*a glumit spelb*)

DINU. Nici nu pari altceva decât o domnișoară care face pe dădaca unui nepoțel.

GENA (*tresare*) Ce te face să crezi asta?

DINU. Aerul d-tale copilăros... gesturile stângace...

GENA (*glumește*) Așa e totdeauna la primul copil... la al doilea o să fiu mai pricepută... (*iarăș tristă*) dacă o să mai am vreodată un copil...

DINU. Și de ce să n'ai? Ori ce rană se poate închide, orice viață se poate reface... Ai să uiți... ai să te măriți... să n-cepă o viață nouă...

GENA (*surâde amar*). Da... da... am să uit... am să mă mărit...

DINU. De ce surâzi și ai aerul ăsta neîncrezător? Sunt chiar vorbele d-tale... Cele pe cari mi le spuneai mie la început... Și-ai avut dreptate... Eu unul am uitat... Din ziua când ai venit d-ta la Târgoviște și până ai plecat, mi-am simțit viața refăcută... m'am simțit altul... Din tot ce-a fost nu mi-a rămas decât amintirea...

GENA. La d-ta e cu totul altceva...

DINU. Dece? Amândoi am iubit și amândoi am suferit deopotrivă. Ba mi se pare chiar că în același timp.

GENA. Da... în același timp...

DINU. Și amândoi ne-am găsit, la un moment dat, părăsiți de cei pe cari îi iubeam... singuri...

GENA. Eu n'am rămas singură. Mi-a rămas copilul! Vezi dar că poveștile noastre de iubire se aseamănă numai până la un punct.

DINU. Făgăduiește-mi că dacă ai să te măriți...

GENA. Nu vorbi prostii, Dinule... Eu n'am să mă mărit nici odată... (*trece, cu o privire dezolată, sinceră și tivită cu lacrimi*) Cine și-ar lega viața de o ființă de două ori infirmă: schioapă și cu copil? (*așteaptă un cuvânt... e agățată de gura lui*) DINU tace... GENA în fața tăcerii lui se schimbă la față! Vezi că taci! (*o ineacă plânsul*) Vezi că nu găsești nimic de spus? (*crescendo în emoția ei*) Vezi că am dreptate? (*acelaș joc*) Vezi, Dinule? Vezi că viața mea e zdrobită?... (*acelaș joc*) Vezi?... Vezi?... Spune... Cine?... Cine?... Cine?... (*Cu unghiile sufletului își sgârie zidul propriei ei dureri*)

DINU (*grav*) Eu! Geno!...

GENA (*spasm de groază. Se scoală*). Tu?

DINU (*cald*) Eu, Geno! (*o podidesc lacrimile*)

GENA. Tu? Tu? Tu!?... (*durerea ei este la culme*). Nu trebuia să-mi spui asta, Dinule... Nu trebuia să-mi arăți că ți-e milă de mine... toemai tu... singurul meu prieten... Tu nu înțelegi că din clipa asta, trebuie să te pierd? Nu-ți dai seama că numai cu un singur cuvânt mi-ai luat totemai aveam pe lume?

DINU (*încurcat, emoționat, decis totuș*). Dar Geno... Geno... pentru Dumnezeu! N'ai dreptate... greșești... liniștește-te, nu m'ai înțeles...

GENA. Ba te-am înțeles! Ți-a fost milă de mine pentru că n'ai știut ce să-mi răspunzi...

DINU. Nu Geno! Nu e adevărat. Dacă ți-am spus „Eu” e că așa mi-a dictat inima și dacă am ezitat înainte de a rosti cuvântul care îmi stătea pe buze, am făcut-o numai pentru că mi-a fost teamă să nu fie spus prea de vreme. (*GENA îl ascultă cu ochi mari în care treptat nădejdea începe să licăre, ca o pupilă nouă*). Și-apoi nu știam dacă și tu, dacă și rana ta e vindecată. N'aș fi vrut să începem o viață nouă, cu suflete convalescente... Deaceia am ezitat... Crede-mă Gena...

GENA. (*Ce repede svântă ochii și inseninează fața, fericirea!*) Adevărat? E adevărat ce-mi spui? Te-ai mai gândit vreodată la toate astea? Te-ai mai gândit vreodată până acum, că aș putea fi într-o zi soția ta!?

DINU. Decâteori n'am adormit până acum cu gândul ăsta.

GENA. Dinule! Te-ai gândit bine? Sunt așa cum sunt! Și-am avut un copil?

DINU. Ai avut?... Avem!... Va fi al meu ca și al tău...

GENA. Doamne... Dac'ai ști... dac'ai ști... dac'ai ști... (*se aruncă în brațele lui. Imbrățișare lungă — Intră DOICA dinspre odaia copilului din stânga*)

DINU. (*un timp*) Aș vrea să vorbesc cu mama ta... despre cununie... N'aș vrea să întârziem mult... că ne-așteaptă prumbeii în Piața San-Marco... la Veneția...

GENA. Astăseară ne logodim... Vorbesc cu pentru amândoi.

DINU. Atunci...

GENA. Pe deseară... Vii la masă la noi... (*Îi întinde mâna, DNU i-o sărută*).

DINU. La revedere... și sărutări micuțului... din partea mea... (*GENA îl petrece cu un surâs. DINU ese dreapta p. II*).

SCENA VI.

MIZA — GENA — SERVITOAREA

MIZA. (*Intrând din stânga pl. II Cu maliție înăscută*) E? Pe când sunt domnișoară de onoare la nunta ta?... Trebuie să mă îngrijesc din vreme de toalete. (*râde*)

GENA. De ce râzi?

MIZA. Mă gândesc la mutra lui Dinu, după nuntă... Cum e el om cum se cade o să creadă că s'a înurat cu Maica Domnului...

SERVITOAREA. (*Din dreapta pl. II*) Domnișară... Un ofițer vrea să vorbească imediat cu dv...

MIZA. Un ofițer? Cum e?

SERVITOAREA. Pudrat rău și cu ochelari numai la un ochi...

MIZA. Gigi! E cu puțință?... (*emoționată*)

GENA. (*Imitând gestul MIZEI la anunțarea lui DINU*) Pofteste-l...

SERVITOAREA. (*ese*)

MIZA. Sunt emoționată? (*N'așteaptă răspunsul*) N'aș vrea să fiu deloc... Aș vrea să par rece... indiferentă...

GENA. Scoate-ți inima din piept... Și ai să izbutești... (*ese*)

SCENA VII.

MIZA — GIGI

MIZA. *(vizibil neliniștită, se așează într'un fotoliu, într'o poziție cât se poate mai degajată, compunându-și o atitudine cât mai modernă și mai indiferentă. Izbutește exact contrariul)*

GIGI. *(Se oprește în ușă, e în mare ținută)* Miza !... Eu sunt !...

MIZA. *(Face pe surprinsă)* A ! D-ta ! ? Ce surpriză !

GIGI. Plăcută nu ?... Mă primești ?...

MIZA. Tu poți decât să te dai afară din casă sau să te inviti să ieșim. Alege.

GIGI. *(Se așează)* Merți... *(Ea se joacă cu un colț de broderie, el sucete mereu gâtul ca și cum i-ar fi intrat o muscă între guler și piele. Un timp)* Am venit, ca să zic așa, într'o vizită oficială... Se vede, nu ?... *(se privește)*

MIZA. *(Aruncând o privire care nu se poate abține să recunoască că GIGI „e bine“)* A ! Da !... Parcă ești la 10 Mai... Iți mai lipsește calul...

GIGI. *(mându)* Am venit cu el...

MIZA. Nu cunva l-ai lăsat să aștepte singur în antreu... Poftesc-te-l încoace.

GIGI. *(Râde)* E bună... L-am adus cu mine în oraș... *(Un timp. O privește șiret)* Am fost mutat îndărăt în garnizoană ; după cererea mea...

MIZA. Și de ce ai cerut să te muți înapoi în garnizoană ?

GIGI. *(serios)* Pentru a repara o greșală care — de un an de zile, mi-apasă conștiința mea de om și onoarea mea de militar...

MIZA. Ce vrei să spui ? Fii clar, te rog...

GIGI. Am venit să mă'nșor cu tine...

MIZA. Fără să mă'ntrebi dacă vreau ?... *(il privește superioară)* Ce crezi că acum mai sunt fată... ca să mai fac numai ce vrei tu ?... Adio, băte...

GIGI. Toceamă vream să-ți spun... să-ți explic...

MIZA. Să-mi explici, ce ? Că atunci când mă știai așa cum mă știai ai fugit de răspundere ca un laș ? Asta o știu mai bine decât d-ta, d-le locotenent Stamatescu.

GIGI. Pardon... M'a făcut căpitan... *(ii arată tresa dela epolet)*

MIZA. *(tristă)*. Vaaa !... Când ?

GIGI. Pe'ntâi Aprilie...

MIZA. Va să zică nu mai ești nici măcar locotenent ?...

GIGI. Iți pare rău ?...

MIZA. Mie ?... Hm... Mi-e indiferent... Și general să fii, puțin îmi pasă... Tot nu mai poți să fii locotenent...

GIGI. *(serios, deodată)*. Miza... nu-ți bate joc de mine... Știu, ai dreptate... Am fost un laș... Dar ce crezi că eu ?... Babacii ! Al bătrân m'a mutat din garnizoană și a bătrână a zis că mă desmoștenește dacă mă înșor cu tine...

MIZA. Și-acuma ?

GIGI. Sunt certat cu ei... *(serios și sincer)* Din cauza ta... Un an de zile n'am făcut decât să-mi pledez cauza... să-i rog... Dacă n'au vrut m'am supărat... Era să mă'mpușc și'n piept, deasupra inimii, ca să le trag o spaimă... Și-acum să-i vezi cum umblă după mine să se 'mpace.

MIZA. Chiar dacă te-ai înșura cu mine ?

GIGI. Mai ales... Fiindcă acum ai franci și ei nu-ți găseau alt cusur decât că erai săracă... Așacă...

MIZA. Ce ?

GIGI. Nici la nuntă nu-i chem...

MIZA. La care nuntă ?

GIGI. La nunta noastră !

MIZA. Ești așa de sigur că te iau ? Pe ce te bazezi ?

GIGI. Pe dragostea mea... Pentru că, dacă ai dreptul să mă acuzi de procedee, n'ai dreptul să te legi de dragostea mea... Știi cât te-am iubit... și câte scrisori fără răspuns ți-am scris decând... am plecat... Și dacă n'ai vrut să-mi scrii nimic de tine, erai obligată să-mi scrii cel puțin de copil de... copilul nostru... de copilul meu...

MIZA. Ce te interesa copilul... de vreme ce ai plecat înainte ca să se nască ?

GIGI. Cum să nu mă intereseze?... Tu știi ce va să zică să fie cineva tată... să simtă că e tată?...

MIZA. Nu! Știu însă în schimb ce va să zică să fie cineva mamă.

GIGI. Noroc că s'au găsit alții mai cu inimă decât tine care să-mi spuie ce face copilul.

MIZA (*atentă, neliniștită*) Care alții...

GIGI. Nenea Spirache.

MIZA. Ce? (*holbează ochii*)

GIGI (*senin*) Dacă am văzut că tu nu-mi răspunzi, nici cât ai stat la Paris, nici când te-ai întors... I-am scris lui... Il știam om bun și înțelegător... I-am mărturisit tot... I-am spus că vei naște un copil care e al meu... că nu sunt un laș cum spui tu și că n'aștept decât clipa să pot veni ca să te iau... să vă iau...

MIZA (*îngrozită*) Ai făcut tu asta?!

GIGI. Ehe! Și încă de când...

MIZA. Și tata ce ți-a răspuns?

GIGI. Mi-a răspuns că sunt un om cumsecade, că mititelul e sănătos, că tu mă aștepti... Ce om, e Nenea Spirache... Să-l pui la brățară ca un porte-bonheur.

MIZA. Va să zică tata a știut că eu am un copil?

GIGI. Păi cum ai fi vrut să nu știe?... Unde era să-l ascunzi?

MIZA. Taci... Taci... Taci... Tu nu știi nimic... (*se așează... Nedumerit GIGI se uită în ochii ei care pentru prima oară se umplu de lacrimi*)

GIGI. De ce plângi?

MIZA. De mila tatălui... (*pauză grea. MIZA e cufundată în gândurile ei*)

GIGI. (*ezită mult până să pue întrebarea care de mult îi stă pe buze*) Cu cine seamănă copilul?

MIZA (*il ia de mână*). Vino să-l vezi...

GIGI. Am adus niște chestii pentru el... (*scoate din buzunar câteva jucării pentru copii mici*) Și asta pentru tine... (*desface dintr-o foiță un inel pe care i-l pune pe deget*). Inelul nostru de nuntă... (*Dându-i ei jucăriile*) Să i le dai tu... că pe mine nu mă cunoaște... Și poate că nu le premește. (*a fost sincer și emoționat*).

MIZA. O să te recunoască, n'ai grijă... (*Au ajuns la ușa din stânga plan II*) P' aici... (*GIGI se oprește în prag. Scoate batista, lăcrimează... se privesc ochi în ochi*) Să vezi ce deștepte!... (*între lacrimi*).

GIGI. Dragul tatii!...

MIZA. Nu te-am văzut niciodată plângând până acuma...

GIGI. Fiindecă n'am plâns decât de trei ori în viața mea: Întai când mi-a murit calul... al doilea când am plecat de aici fără bună ziua... și al treilea, acuma... (*întră urmat de MIZA*).

SCENA VIII.

DACIA — CHIRIACHIȚA — PROCOPIU — SERVITOAREA

(*Un moment scena e goală. Apoi servitoarea intră introducând pe Avocatul PROCOPIU*)

SERVITOAREA. Poftiți de luați loc... că mă duc să-i spui co-niții...

PROCOPIU. Mulțumesc... (*Rămâne în picioare. SERVITOAREA ese stânga fund. După puțin apare DACIA urmată de CHIRIACHIȚA*).

DACIA. Bună ziua, d-le Procopiu... (*ii dă mâna*).

CHIRIACHIȚA. (*Dându-i mâna*). Tocmai vă așteptam...

PROCOPIU. Mă mir. Termenul convenit expiră mâine. Am venit însă eu mai devreme, pentru că...

DACIA. Nu face nimic dacă ni se întâmplă, cecace trebuie să ni se întâmple, c'o zi mai înainte...

CHIRIACHIȚA. Ori azi ori mâine, tot un drac...

DACIA. Eh! Ce să facem? Așa a vrut Dumnezeu!...

CHIRIACHIȚA. Procopsitu de cumnată-lău a vrut, nu Dumnezeu, că el a făcut testamentul... D'aia era mai bine înainte, când nu știau oamenii carte... Nu mai seriau toată ziua bună ziua testamentele...

PROCOPIU. Imi dați voce să vă explic motivele venirii mele?...

CHIRIACHIȚA. Ce să ne mai fierbi cu explicatul... Deschide-l și isprăvește... Uite, să chem și fetele... S'auză și ele... Mizo !... (*cheamă*).

DACIA. Pe Gena las-o, mamă. Are timp destul să afle și pe urmă.

MIZA (*intrând prin stânga*). M'ai chemat ? A ! D-l avocat Procopiu... Bine ați venit... Vă așteptam mâine...

PROCOPIU. Toemai spuncam doamnelor că am venit cu o zi mai de vreme.

MIZA (*amabilă, radioasă*). Nu trebue să vă scuzați. Pentru noi... legea e lege... Ați fost prea gentil că ne-ați acordat și termenul ăsta de grație... (*Se așează sigură pe ea. E atentă, complezantă și interior fericită*).

PROCOPIU. Vă amintiți că acum o lună de zile am fost pus personal în posesia unui testament... Buuuu !...

CHIRIACHIȚA. Bun o fi pentru d-ta... dar pentru noi...

MIZA (*cu reproș*). Mamă-mare... D-l Procopiu vrea să ne spue ceva. Să-l ascultăm...

PROCOPIU. Vreau să spun că în timpul pe care vi l-am acordat pentru a vă putea aranja anumite chestiuni familiare, care nu mă privesc — am făcut și eu cercetările mele discrete... Ori, datorită acestor cercetări — am putut afla lucruri foarte interesante pentru d-voastră...

CHIRIACHIȚA. Ei taci !

PROCOPIU. Atât de interesante, încât azi, am căpătat certitudinea că testamentul ce se găsește în păstrarea mea... este o mistificare... este un act fals... și prin consecință... nul... (*MIZA înlemnește, cele două femei se înseninează*).

DACIA. Și atunci ?

PROCOPIU. Atunci averea rămâne mai departe moștenitorului legal, adică...

DACIA. Nouă...

PROCOPIU. Moștenitorul legal este numai Spirache.

CHIRIACHIȚA. O fi el legal cum zici, acolo la D-ta la Tribunal, dar aicea... legale suntem noi...

DACIA (*observând figura MIZEI*). Dar ce-ai, maică?... Nu te simți bine ?

CHIRIACHIȚA. N'are nimic... I s'a făcut rău de bucurie... Că i se face omului rău și de bucurie... nu numai de supărare...

MIZA (*stăpânită*). N'am nimic... Nu vă ocupați de mine... Am avut azi atâtea emoții... Atâtea surprize...

PROCOPIU (*privind-o*). Cred că asta este una din cele mai agreabile... Domnișoară !

MIZA. Intr'adevăr...

PROCOPIU. Iată dar, doamnelor, dece m'am grăbit să vii înainte de termen. Prea era bună vestea, ca să vă las să mai așteptați o zi.

DACIA. Îți mulțumesc, d-le Procopiu... Dac'ai ști cât bine ne-ai făcut!...

PROCOPIU. Nu mi-am făcut decât datoria. (*Se ridică*) Și sunt mulțumit că lucrurile au eșit așa. În meseria noastră ne creem foarte des antipatii.

CHIRIACHIȚA. Drept să-ți spui că până adineauri... Phiuuuu!... Imi venea... (*Gest de sucit gâtul*) Acuma însă, mi-ești foarte simpatic...

PROCOPIU. E reciproc.

CHIRIACHIȚA. Mergi!...

DACIA. Dar cine credeți că a putut face falsul? (*Se gândește la GENA*)

PROCOPIU. Cercetările mele sunt în curs. Testamentul a fost introdus în sertarele mele, de o mână foarte puțin dibace.

DACIA. Eu cam bănuiesc cine a putut avea interes...

PROCOPIU. Și eu!... În nici un caz însă — vă asigur — nu e vorba de o femeie... La bună vedere... (*ese*).

SCENA IX

SERVITOAREA — DACIA — MIZA — CHIRIACHIȚA — DOICA

DACIA. Imi vine să joc... Imi vine să joc... Am scăpat... E! Ce ziceți de norocul care a dat peste noi...

CHIRIACHIȚA. Zecele meu de cupă, săracul! Dar de bani în casă cu bucurie pe drum de seară... (*Un timp*) Să știți, fetelor că noi căteșitrele suntem născute în zodia porcului... (*intră DOICA*)

DOICA. Coană mare, s'a sculat copilul.

DACIA. Și ce poțesteți?

DOICA. Ați spus că vreți să veniți să vedeți când îi dau să sugă.

DACIA. Eu ? la slăbește-mă, te rog ! Auzi obrăznicie ! (*ese DOICA*) Nu, zău, s'a obrăznicit într'un hal...

CHIRIACHIȚA. Cine ? Doica ?

DACIA. Ași ! Spureăciunea aia de copil... Auzi ? ! Să mă cheme să-l văz cum sugă !... (*Intră SERVITOAREA stânga fund*).

SERVITOAREA. Coană mare, vă roagă D-șoara Gena, să-i dați cafeaua neagră s'o duc în odaia Dumneai.

CHIRIACHIȚA. Da ce sunt eu cumcă să-i duc cafeaua la nas ? N'are decât să se ducă la cafenea, dacă are poftă de cafea... Pheă !... Asta l'a întrecut pe fiis'o, cu suptul...

DACIA. Lasă c'o să'i aranjez cu pe-amândoi...

MIZA. (*dreapta*) N'ai să aranjezi pe nimeni...

DACIA. Ce zici ?

MIZA. Până adineauri... când aveți nevoie de Gena și de copil... nu știți cum să vă gudurați mai bine pe lângă amândoi... și-acuma... fiindcă averea nu mai e a lor... începeți iară... persecuțiile... Nu e frumos, mamă...

DACIA. Să nu-mi dai tu mie lecții... N'am nici un fel de obligație pentru Gena... Nu e copilul meu... e copilul lui tat't'... și cu atât mai puțin am obligații față de bastardul cu care mi-a venit în brațe...

MIZA. Bastardul cu care a venit în brațe, e copilul meu... Auzi ?... Copilul meu... și Gena e o martiră... o sfântă... care era să-și sdrobească viața pentru fericirea mea... Nu ea a născut copilul la Paris... Auzi ? Nu ea... Eu !... Eu... Ea numai mi l-a luat... să mi-l crească... ca să mă scape pe mine... ca să sufere cât a suferit... ca să îndure cât a îndurat... Iată adevărul... Și acuma... poftim mai dă-i afară din casă... pe amândoi... (*Cele două femei rămân consternate*).

DACIA. Doamne Dumnezeu ! E cu puțință ?

MIZA. A fost ! Da ! Până acuma. Dar de azi înainte, nu va mai fi. (*c'o privire de mamă*) Mi-am luat copilul îndărăt... De azi înainte e-al meu, auzi ? Al meu, al meu, numai al meu... (*tandă*) E băiatul mamei lui... (*Strânge la piept un copil imaginar*) Și mămică are să-l iubească de azi înainte, mult, mult de tot... Atât de mult încât el are s'o ierte că a putut să stea fără el atâta timp... (*pe acelaș ton*) și are s'o ierte și pe mama mare că l-a persecutat de geaba... și pe bunica...

CHIRIACHIȚA (*neted*). Eu nu l'am persecutat. Pardon !... N'am putut să-l sufăr !... Mă rog... Asta e altceva... Acuma însă lucrurile se schimbă... de vreme ce i-am aflat „identitatea”

DACIA. Te aud, te văd, și parecă tot nu-mi vine să cred c'ai fost tu în stare să faci una ca asta...

CHIRIACHIȚA. E! Parecă numai ea a făcut... Nu ziceai tu adineauri că fetele să facă ce „vrea” și cu cine „vrea” ?

DACIA. Da, dar vorbeam de fetele altora...

CHIRIACHIȚA. Da de ce să fie ale altora mai breze decât a noastră ? ! ?... Ori ai început și tu ca bărbatu-tău să tragi a pagubă ?... (*Un timp*) Așa e civilizația, soro, ce vrei să faci ?

DACIA (*MIZEI*). Să te ascunzi tu de mine ?...

MIZA. Ce era să fac ?... Mi-era frică de tata... Știam că pe Gena o s'o ierte mai ușor decât pe mine fiindcă ea era slăbiciunea lui... Dacă ai ști cât am suferit... Ai vedea că mi-am ispășit greșala... (*după un timp*) Iartă-mă, mamă ! ... Dacă nu pentru mine... pentru nepotul D-tale... că acuma e nepotul D-tale... primul D-tale nepot... Și el nu e vinovat cu nimic în toată afacerea asta...

DACIA: Doamne-Dumnezeule! E cu putință!

MIZA: A fost! Da! Până acum. Dar de azi înainte nu va mai fi. (*C-o privire de mamă.*) Mi-am luat copilul îndărăt... De azi înainte e-al meu, auzi? Al meu, al meu, numai al meu... (*Tandru*): E băiatul mamei lui... (*Stringe la piept un copil imaginar.*) Și mămica are să-l iubească de azi înainte mult, mult de tot... Atît de mult, încît el are s-o ierte că a putut să stea fără el atîta timp... (*pe același ton*) și are s-o ierte și pe mama-mare că l-a persecutat degeaba... și pe bunica.

CHIRIACHIȚA, (*neted*): Eu nu l-am persecutat. Pardon!... N-am putut să-l sufăr!... Mă rog... Asta e altceva... Acuma însă lucrurile se schimbă... de vreme ce i-am aflat *indentitatea*...

DACIA: Te aud, te văd, și parcă tot nu-mi vine să cred că ai fost tu în stare să faci una ca asta...

CHIRIACHIȚA: E! Parcă numai ea a făcut... Nu ziceai tu adineauri că fetele să facă ce *vrea* și cu cine *vrea*?

DACIA: Da, dar vorbeam de fetele altora...

CHIRIACHIȚA: Da' de ce să fie ale altora mai breze decît a noastră?!... Ori ai început și tu ca bărbatu-tău, să tragi a pagubă?... (*Un timp.*) Așa e civilizația, soro, ce vrei să faci?

DACIA (*Mizeri*): Să te ascunzi tu de mine?!

MIZA: Ce era să fac?!... Mi-era frică de tata... Știam că pe Gena o s-o ierte mai ușor decît pe mine, fiindcă ea era slăbiciunea lui... Dacă ai ști cît am suferit... Ai vedea că mi-am ispășit greșala... (*După un timp*): Iartă-mă, mamă!... Dacă nu pentru mine... pentru nepotul dumitale... că acuma e nepotul dumitale... primul dumitale nepot... Și el nu e vinovat cu nimic în toată afacerea asta...

DACIA (*după o clipă de gîndire, învinsă*): Cu copilul n-am nimic...

(*Întă doica*)

DOICA: Plînge, coană-mare, după dumneata... Nu vrea să sugă dacă nu te vede lingă el.

(*Dacia ezită puțin*)

DACIA: Mîncă-l-ar maica-mare să-l mănînce... de pui mic... MIZA: Să nu te sperii dacă ai să găsești lingă leagăn un ofițer... E tatăl copilului și logodnicul meu...

DACIA: Doamne... Doamne... Astea sînt misterele Parisului nu altceva... (*Iese, repede, după doică.*)

CHIRIACHIȚA: Mă văzui și străbunică... Vin' la maica-mare să te pupe... (*o sărută*) și lasă, c-o să fie bine. (*Intră Gena.*) Bine c-ai venit, că tocmai voiam să-ți aduc caseluța...

GENA: Vai, mamă-mare, nu te deranja dumneata. N-a înțeles servitoarea ce-am vrut să zic...

CHIRIACHIȚA: Dacă am eu poftă să te servesc?... (*C-o privire într-adevăr tandră.*) Să știi... pentru ce-am aflat azi... am să-ți dau și ție în cărți... (*E cca mai mare dovadă de afecțiune pe care poate s-o dea. Iese.*)

SCENA 10

MIZA, GENA

MIZA (*transfigurată, se uită lung la Gena*): Gena, taina noastră s-a sfîrșit... Am spus tot... (*Vine lingă ea.*) Pentru tot ce-ai făcut pentru mine nu pot să-ți mulțumesc decît într-un singur fel... (*Grav, îi ia mîna și i-o sărută.*)

GENA: Miza!... Vai... Te rog... (*Își retrage mîna.*)

MIZA: Mina ta trebuie să fie o aripă de înger, care s-a schimbat în om...

(*Intră Chiriachița, cu ceșcuța de cafea.*)

SCENA 11

GENA, MIZA, CHIRIACHIȚA, DACIA

CHIRIACHIȚA (*pune cafeaua pe masă, lingă Gena*): Iei bani... maică!... Ia uite cum mi s-a vărsat!...

(*Miza urcă.*)

DACIA (*vine dinspre odaia unde e copilul*): Care va să zică, de astea mi-ai fost? (*Cu un suris*.) Nu vă e rușine să vă fie, să mă păcăliți voi pe mine?! Să-mi ascundeți adevărul atîta timp?... Ce bine o să-i pară lui Spirache cînd o auzi... că n-a fost copilul tău...

MIZA: Tata știe!

DACIA: Știe Spirache?

GENA: Știe tata? Nu se poate!

MIZA: E singurul care a știut de la început... afară de noi două...

CHIRIACHIȚA: De-aia făcea el pe filozoful?

DACIA: I-ați spus voi?

MIZA: Nu! I-a scris Gigi... I-a mărturisit totul, și tata a înțeles că copilul Genei nu poate fi decît al meu.

DACIA: Auzi, mișclu?! Și mie să nu-mi spuie nimic?... Asta n-am să i-o iert niciodată... Să se ferească de mine?! Ce ipocrit!

MIZA: Nu s-a ascuns... A vrut numai să fie liniște în casă. Cît trebuie să li suferit, săracul, ca să poată să tacă!

CHIRIACHIȚA: Și tu, care-l bănuiai pe Dinu!...

MIZA: Dinu va fi totuși tatăl unui copil, al Genei, dar al unui copil care se va naște peste un an... peste doi... mai tirziu...

DACIA: Ce vorbă e asta?

GENA: Dinu a fost adineauri aici... Ne-am logodit...

DACIA (*Chiriachiței*): Ei, vezi că tot am avut eu dreptate?

GENA: Mi-am permis să-l chem astă-seară la masă.

DACIA: Și eu l-am poftit pe Gigi. (*Ridică mâinile în sus.*) Doi gineri dintr-o dată... Ce zi, Doamne! Ce zi!... Și alegerile care trebuie să se termine... dintr-o clipă în alta... (*Pe gînduri.*) Nevastă de deputat... bogată și de două ori soacră... toate într-o zi... Și n-am un pic de bromural...

MIZA: Gigi a rămas la copil?

DACIA: Nu. A plecat pe din dos... Zicea că se duce să se mpace cu părinții...

(*Intră Traian, ca o furtună.*)

SCENA 12

MIZA, GENA, TRAIAN, DACIA, CHIRIACHIȚA

TRAIAN (*uluit, strigă*): Mamăăăă! E nebun! Pe onoarea mea dacă n-a-nnebunit subit...

DACIA: Cine, frate?

TRAIAN: Cum cine? Tata...

DACIA: Spirache? Dar ce-a făcut?

TRAIAN: Adineauri... a vorbit... a ținut un discurs...

CHIRIACHIȚA (*îl oprește cu un gest*): Am priceput... Mai bine îl făcea Dumnezeu mut...

TRAIAN: Ce mut? Ce mut? Mai bine nu-l mai făcea de loc.

DACIA: Dar ce-a spus, omule, pentru Dumnezeu!

TRAIAN: Să vezi! De azi de dimineață, de cînd a început votarea, îl roagă toți candidații... partizanii... Nerece... în sfîrșit, toți... „Zi-i și dumneata numai două vorbe, nene Spirache, să vază alegătorii că nu ești mut!” Aș! Nici n-a vrut să audă... Că el nu e orator... că nu vrea să siluiască voința alegătorilor... proștii de-ale lui... Peste tot, la toate localurile de votare din județ și din oraș pe unde am cutreierat, vorbeau ceilalți pentru el și-l arătau cu mîna ca la moși: „*Set animo selbatic amporté de foré de Congo possession franse*”.

CHIRIACHIȚA: Lasă, domnule, moșii și spune...

TRAIAN: Ai răbdare... să vezi... Adineauri, cînd ne duceam cu toți ai noștri spre club, ne-nfîlnim cu un grup de alegători... peste o mie de alegători, din vreo cinci-șase comune dimprejur... mă rog, ca la vreo două pogoane de oameni, care se duceau la vot. Și deodată, fără să bage de seamă nimeni, tata o șterge de lîngă noi, și țîști! apare în balconul clubului. Își scoate pălăria, se șterge pe frunte cu dosul palmei...

DACIA: Și i-am dat azi batistă de olandă curată...

TRAIAN: Și-ncepe să ție un discurs... „Fraților! zice, vii în fața voastră pentru prima dată, ca să vă rog să m-ascultați...”

CHIRIACHIȚA: Pînă aci nu e așa de rău.

TRAIAN: Stai nițel!... „N-am să vă spui... — zice — de cît două cuvinte...”

DACIA: Slab... slab... fără convingere...

TRAIAN: „Și aceste două vorbe sînt: vă rog să nu mă votați!...”

(*Tablou.*)

TRAIAN (*continuă volubil și indignat*): „Să nu mă votați — zice — fiindcă nu merit să intru în parlament, pentru că eu n-am făcut nimic pentru voi și nici n-am să pot să fac. De ce să vă mint și să vă înșel buna voastră credință?...” Și, mă rog, pe tonul ăsta, dă-i și dă-i, de credeam că-nnebunesc și eu... că el, ce să vă spui, cred c-a-nnebunit de-a binelea...

DACIA (*explozie, deși e leșinată aproape*): A-nnebunit cu siguranță... Altminteri nu-mi explic... Auzi colo? Candidat care să ceară alegătorilor să nu-l voteze! Asta nu s-a mai pomenit de cînd e lumea... S-a făcut de ris... S-a făcut de ris... S-a făcut de ris... Mi-a stricat toată ziua de azi... toată bucuria...

CHIRIACHIȚA: Asul meu de pică, săracul... Necaz la zi mare.

DACIA: Și ăia ce-au zis? Lumea? Alegătorii?...

TRAIAN: Nu știu, că n-am mai putut să stau pînă la urmă... Trebuie să-l fi luat la bătaie...

DACIA: Ah! Bine mi-ar părea să-l văd cu capul umflat de cucuie... Să se sature de discursuri...

CHIRIACHIȚA: Nu mai pupă el deputăție...

DACIA: Te cred. Care e prostu ăla să-ți dea votul cu sila... (*Agitată*): Ce să mă fac? După ce m-am zbatut atîta, după ce am cheltuit atîtea parale... în loc să avem și noi o mulțumire... am ajuns de risul lumii. E nemai-pomenit!... Nemaipomenit... Dacăș avea o putere, l-aș omorî... L-aș strînge de gît cu mîinile mele...

(*Intră Spirache, e asudat, totuși senin, cu o mare satisfacție întipărită pe figura*.)

SCENA 13

CEI DINTÎI, SPIRACHE

DACIA (*zărindu-l*): Ce-ai făcut, nemernicule? Ce-ai făcut? Ce ne-ai făcut?

SPIRACHE (*îi privește pe toți, la rînd. Toți sînt ostili. Numai Gena nu este*): Ce să fac? Ți-am făcut gustul și am ținut un discurs... Și nu așa, fitecui. La peste o mic de alegători... Ah! Ce să spui? E admirabil să te vezi ascultat de o mulțime a'it de impunătoare... să-ți dai seama că vorbele tale pătrund dintr-o dată în atîtea urechi, în atîția creieri... și poate, în atîtea inimi...

CHIRIACHIȚA (*vorbește ca, fiindcă Dacia nu mai are glas*): Mă mir că nu s-au tăvălit pe jos de ris.

SPIRACHE: De ce să se tăvălească? Pentru că le-am vorbit sincer... cîstit... omenește?...

DACIA (*explodează*): Nu pentru asta. Pentru că ai fost ridicol... pentru că ai făcut ceea ce nimeni, nici un candidat de pe lume, n-a îndrăznit să facă pînă acuma.

SPIRACHE: Adică să spuie adevărul? Să le ceară să nu fie votat?

DACIA: Fii pe pace... Nici n-au să te voteze... te-ai șters pe bot de deputăție...

SPIRACHE: Asta și vreau...

DACIA: Atunci, pentru ce-am făcut tot ce-am făcut? Pentru ce m-am chinuit și m-am luptat atîta?

SPIRACHE: Te-ai luptat tu?

DACIA: Ca o lcoaică... Numai ca să te văd o dată ieșit din rîndul anonimilor... să te văd odată... cineva...

SPIRACHE: Dar ce, așa cum sînt, cu sînt nimeni?

CHIRIACHIȚA (*un gest a pagubă*): Ba ești, n-ai mai fi fost să fii!...

DACIA: Și iată rezultatul sforțărilor mele... ai stricat într-o clipă, cu o prostie, cu o nebunie... tot ceea ce

noi ceilalți clădisem... de atita timp... cu atita trudă...

CHIRIACHIȚA: Și cu atita cheltuială!

SPIRACHE (*holbind ochii*): Cheltuială ca să ajung eu deputat? Nu-nțeleg...

DACIA: Nu-nțelegi fiindcă nu mai ești în toate mințile... tu nu vezi? Cu un gest nesocotit ai distrus atitea planuri, atitea speranțe, atitea visuri...

SPIRACHE (*incrunțat oarecum*): Al cui visuri, ale cui speranțe, ale cui planuri, mă rog? (*Gest al miinilor, ca și cum ar întreba cu ele.*)

DACIA: Ale mele... ale lor... ale noastre... (*Gesturi succesive.*)

SPIRACHE: Da... dar am și eu planurile mele, visurile mele, speranțele mele! Îmi pare rău că nu se potrivesc cu ale voastre... Am fi fost atit de fericiți...

DACIA: Știu eu visurile tale... Le cunosc... Știu că vrei să rămii aici, în provincie... să creștem pui de găină... s-avem stupi de albine și cotețe de porumbei...

SPIRACHE: Și ce, n-ar fi bine? Ce poate fi mai frumos și mai bun în viață decit o familie unită... cu soacră, cu copii, cu ghineri și cu nepoți... trăind într-un colț de lume numai cu bucuriile ei mici, așa cum sînt ele, fără să rîvnescă lucruri care n-ar face decit s-o zburcume și s-o fărîmîțeze... Eu așa judec... Familia și liniștea în casă sînt cele mai bune lucruri pe care le-a dat Dumnezeu pe pămînt... Și numai pentru gîndul ăsta... m-am luptat cu voi și sînt fericit că v-am biruit... (*Îi privește.*) Uite, vă văd pe toți la un loc, strinși în jurul meu... A trebuit să fac multe pentru ca să v-adun... Dar să știți că de azi înainte... nu vă mai las să vă risipiți... Vreau să mor cu voi toți în jurul căpătiului și să dea Dumnezeu să fiți cîți mai mulți și din ce în ce mai mici! (*Cu gestul mîngîie capete imaginare de nepoți în regresie aritmetică.*) Dacă v-am supărat pentru ca să-mi ajung scopul... să mă iertați!... Tu, mai ales, Dacio... și tu, Geno... Pe voi două v-am mîhnit mai mult... Pe tine (*Geno*) pentru că te-am lăsat să suferi pentru o vină care nu

era a ta... și pe tine fiindcă ți-am dat emoții cu testamentul... (*Privește pe Dacia.*)

DACIA: Cum? Știi și de testament?...

SPIRACHE (*formidabil*): Eu l-am falsificat... Eu... Eu... Nu ca să-ți fac ție un rău... ci ca să-mi pot aduce copilul și nepotul în casă fără certuri, în liniște, cum îmi place mie... Știam că, o dată aci, lucrurile se vor aranja singure... Pentru că singele apă nu se face, oricît s-ar grămădi în inimi și le-ar face să se urască între ele... într-un moment oarecare... Și voi să mă iertați (*tuturor*) că n-am vrut să fiu deputat... nu e o meserie potrivită pentru un om ca mine...

CHIRIACHIȚA: Mă Spirică! Tu ai fi fost bun de apostol... mă!

SPIRACHE: Mă flatezi... mamă-soacră... și este pentru prima dată, de cînd ne cunoaștem...

(*Intră Nercea.*)

SCENA 14

ACEIAȘI, NERCEA

NERCEA (*intră în goană... E vesel, exuberant, alergînd spre Spirache*): Nene Spirache, nene Spirache... Dă-mi voie să te pup... Ai fost piramidal... (*Îl pupă.*) Piramidal... Imediat după discurs te-am căutat să te felicit și nu te-am găsit... Dispăruseși! Am aflat că ești aici și am venit într-o fugă... Ai fost extraordinar... Iertați-mă, vă rog, că nu v-am dat nici bună ziua... dar sînt emoționat... (*Către toți*): Mai rar am văzut un atit de grandios debut politic... Atita fineță... atita tact... (*Spirache e pur și simplu timpit.*) Să spui drept, nu mă așteptam la atita din partea unui debutant... Știam că ești un om de mare valoare, dar, mărturisesc, nu știam că ești în același timp și un geniu politic în stare latentă... Să trăiești, nene Spirache... (*Îl pupă iar.*) Să ne trăiești... Să vă trăiască...

DACIA. Cum ? Ştii şi de testament ?...

SPIRACHE (*formidabil*). Eu l'am falsificat. Eu... Nu ca să-ţi fac
fie un rău...ci ca să-mi pot aduce copilul şi nepotul în casă
fără certuri, în linişte, cum imi place mie... Ştiam că odată
aici, lucrurile se vor aranja singure... Pentru că sângele apă
nu se face, oricât s'ar grămădi în inimi şi le-ar face să se
urască între ele... într'un moment oarecare... Şi voi să mă
ierţaţi (*tuturor*) că n'am vrut să fiu deputat... nu e o me-
serie potrivită pentru un om ca mine...

CHIRIACHIŢA. Mă, Spirică ! Tu ai fi fost bun de apostol... mă !

SPIRACHE. Mă flatezi... mamă soacră... şi este pentru prima
dată, de când ne cunoaştem... (*intră NERCEA*).

SCENA XIV.

ACEIAŞI — NERCEA

NERCEA (*intră în goană... E vesel, exuberant, alergând spre
SPIRACHE*) Nene Spirache, Nene Spirache... Dă-mi voce
să te pup... Ai fost piramidal... (*il pupă*) Piramidal... Ime-
diat după discurs te-am căutat să te felicit şi nu te-am
găsit... Dispăruseşi ! Am aflat că eşti aici şi am venit în-
tr'o fugă... Ai fost extraordinar... Ierţaţi-mă vă rog că nu
v'am dat nici bună ziua... dar sunt emoţionat... (*către toţi*)
Mai rar am văzut un atât de grandios debut politic...
Atâta fineţă... atâta tact... (*SPIRACHE e pur şi simplu
tâmpit*) Să spui drept, nu mă aşteptam la atâta din păr-
tea unui debutant... Ştiam că eşti un om de valoare, dar
mărturisesc, nu ştiam că eşti în acelaşi timp, şi un geniu
politic în stare latentă... Să trăeşti, Nene Spirache... (*il
pupă iar*) Să ne trăeşti... Să vă trăiască...

DACIA (*care, ca şi întreaga familie, n'a ştiut dacă NERCEA vor-
beşte serios sau îşi bate joc de SPIRACHE*) Crezi că dis-
cursul lui SPIRACHE a fost într'adevăr la înălţimea aş-
teptărilor ?

NERCEA. Le-a depăşit, stimată doamnă... Discursul maestrului
Spirache... a fost pur şi simplu „o lovitură”, o bombă că-
zută în tabăra duşmană tocmai la momentul oportun,
pentru că, cu tot optimismul meu, trebuie să recunosc că
succesul nostru în alegeri era aproape compromis... Re-
zultatele din judeţ, erau dezastruoase... În schimb, oraşul
mergea şi mai prost... aşa că până adineauri... socoteam
lupta pierdută, eşecul definitiv... şi iată că salvarea noa-
stră a venit tocmai de unde ne aşteptam mai puţin...

CHIRIACHIŢA. Dela Spirache...

NERCEA. Exact !... Dela Spirache... Discursul pe care l-a rostit
adineauri a avut darul să creeze un curent nemaipome-
nit... Alegătorii au pornit la vot în delir şi în acest mo-
ment, ultimele buletine cad în urne, în favoarea noastră...
succesul este asigurat... Partidul nostru e victorios şi Nenea
Spirache... e ales...

CHIRIACHIŢA. Zecele meu de cupă săracul... bucurie la zi
mare dela un erai de gbindă... (*arată pe SPIRACHE*) El...
Spirache al nostru, săracul !...

DACIA. Bine... dar eu nu pricep, d-le Rădulescu, cum un dis-
curs prin care oratorul cere alegătorilor să nu-l voteze, a
putut avea un efect absolut contrariu...

NERCEA. Tocmai aici a fost marea artă a lui Nenea Spira-
che, stimată doamnă... Cerând alegătorilor să nu-l voteze...
spunându-le că nu merită să fie deputat... le-a căpătat în-
crederea : „Iată un om sincer” ! şi-au zis, şi curentul s'a
format imediat... În noutatea acestui discurs... stă marea
inspiraţie a oratorului... Adevăraţii oameni politici au mo-
mente de-astea... de inspiraţie subită... Dacă Napoleon
n'avea inspiraţia să pue de'andaratele tunurile la asediul
dela Toulon, istoria Franţei ar fi rămas pe loc, şi poate
regele Ludovic al XVI-lea ar fi domnit şi azi !!! (*Privin-
du-l pe SPIRACHE în admiraţie*) Cu asemenea talent, Ne-
nea Spirache mergi sigur pe banca ministerială... ascultă-
mă pe mine... care sunt geambaş de miniştri...

SPIRACHE. Îți mulțumesc, d-le Rădulescu... și pentru că azi petrec o zi mare în viața mea... îți fac o făgăduială solemnă... În ziua când oi ajunge și ministru, mă spânzur cu cureaua dela pantaloni de cuiul lămpii dela prezidenția de consiliu... (*Răsete*).

SCENA ULTIMA

SERVITOAREA — CEI DINAINTE — FOTOGRAFUL

SERVITOAREA. Coniță, a venit un fotograf... (*toți se uită nedumeriți*).

NERCEA. Eu l-am chemat... ca să avem prima fotografie a lui Nenea Spirache în calitate de deputat... Cheamă-l înăuntru, fetico... (*SERVITOAREA ese*).

DACIA. Cum te gândești la toate, d-le Rădulescu!...

NERCEA. În politică, marca artă — scumpă doamnă — este să te gândești la toate înainte și la nimic după... (*intră fotograf*).

FOTOGRAFUL. Sărut mâinile... Salut și la mai mare, coane Spirache...

NERCEA. (*Visător*) „Coane Spirache”! Cum creează de repede poporul, numele de antologie ale bărbaților politici... Petre Carp, a rămas „Conu Petrache”... Kogălniceanu, „Conu Mihalache”... Nenea Spirache... va rămâne „Conu Spirache”...

SPIRACHE. Eu nu mă fotografiez, draguță...

FOTOGRAFUL. (*Instalându-și aparatul pe trepied*). Se poate? Coane Spirache? De ce să vă duceți la Julietta la București și să nu ne încurajați pe noi... artiștii locali care dă... am dat și noi un vot...

DACIA. Trebuie să te fotografiezi, Spirache...

CHIRIACHIȚA. Hai, hai, nu mai face nazuri...

SPIRACHE. Nu... nu... nu... Nu m'am mai fotografiat decât mi-au trebuit două poze pentru biletul de populație...

MIZA. Hai, tată, fotografiază-te...

GENA. Acuma... ai intrat în horă, trebuie să joci!...

FOTOGRAFUL. Facem una de față... una trois-quarts și una de profil.

SPIRACHE. Nu... nu... Lasă pe altădată... Deocamdată nici nu s'a dat rezultatul la alegeri...

NERCEA. De-asta, fii fără grije... Ești ales!

DACIA. Știi ce? Hai să ne fotografiem cu toții...

SPIRACHE. Nu... nu... nuuuu...

DACIA. Nu vrei să te fotografiezi cu „familiar”? Tu care ziceai adineauri... că familia așa... că familia pe dincolo...

MIZA. Hai, tată, fă-ne plăcerea asta...

SPIRACHE. Bine... dar numai cu voi... Cu dumnealui, nu! (*arată pe Nercea*).

DACIA. (*Deschide ușa*) Decebal !... Decebal !... (*către ceilalți*) Să fim cu toții...

SPIRACHE. Păcat că nu sunt și ginerii... amândoi...

DACIA. Și asta o știi ?!

SPIRACHE. Pareă nu i-am trimis eu aici... pe fiecare la rând... (*intră DECEBAL*)

FOTOGRAFUL. (*ii așează*) Imi dați voce... un moment... (*privește încăperea*) Așaaaa !... Poftiți dv... aici... (*o ia pe CHIRIACHIȚA și o așează pe un scaun în centru*)... Conu Spirache în dreapta... (*il așează pe scaun*). Conița... în stânga... (*ii contemplă*) Prima generație... Buuuun... Acum a doua generație... Dacă 'mi permiteți, duc... (*O conduce pe GENA în spate în picioare*) Și dv... alături. (*acelaș joc cu MIZA*) Măta... (*lui TRAIAN*) între surioare... Buun... Acum, a treia generație...

DACIA. Să stea pe genunchii lui tat's'o (*e vorba de DECEBAL*).

FOTOGRAFUL. Nu... nu... (*contemplă*) la stai mată colea în față... (*îl așează cu picioarele încrucișate în fața grupului pe covor*). Așaaa!... Bun!... Un moment! (*trece cu joc de scenă, când la grup, când [la aparat... Vizează sub crepul negru, cu exclamațiile profesionale... „Așa!”... „Perfect!” „Capul puțin mai sus”... „o iiiideee, mai la dreapta...” Până când aranjează grupul, trece un timp. Când e gata de tot, trece la aparat și își ia poziția de operat*) Aaaacuma... ochii la mine... priviți aici... Dudue, mata, capul puțin mai sus... Gataaa!... acuma... una... două...

CHIRIACHIȚA. Zi „păsărica“, c'altminteri clipesc... (*Pe stradă începe să se audă flașneta cu „TITANIC-VALS”*).

SPIRACHE. Un moment, te rog... (*pleacă dela locul lui, și sub privirile tuturor, care îl urmăresc, desprinde portretul lui TACHE din cui și îl fixează în spatele grupului... apoi în tăcerea generală, intră în odaia copilului de unde vine mânănd căruțul!... Il așează la grup*) Acuma suntem cu toții... Dă-i drumul drăguță. (*se așează*).

NERCEA (*privind*) Iată o familie fericită... E prima dată în viața mea când regret că sunt celibatar....

FOTOGRAFUL (*reface pozițiile și trece la aparat*) Așaaa.. ochii la mine, vă rog... un moment... Un moment, vă rog... Un-a... do-uă... trei... Merçi... (*inchide capacul obiectivului și cortina cade*).

MORUL LUI HASDEU

